

מדריך למורה

אפק לעתיד

סיפור למוד לכתה ו'

מאג'ד שקור
זיאד כעביה

פְּתָה ו'

עמוד	הנושא
4	מבוא
5	פרק א'
6	אתרים להרחבת הידע של המורים בלשון
7	אתרים לקידום התלמידים ולעידוד הקריאה בשפה העברית
8	טבלה מסכמת לתכנון עבודת המורה
24	עקרונות מנחים בספר "אופק לעתיד" לכיתה ו'
25	מטרות הלמידה בספר "אופק לעתיד" לכיתה ו'
26	מטרות אופרטיביות
27	פרק ב'
28	מבנה הספר
29	מפרט פתיח השיעור
29	מפרט הפעילויות בכיתה
30	למידה משמעותית
31	מפרט היחידות והטקסטים בספר
32	מפרט נושאי הלשון בספר
33	פרק ג'
34	התייחסות לטקסט : התלבושת האחידה בבית הספר
36	התייחסות לטקסט : "שבוע ההכלה" בבית הספר
38	התייחסות לטקסט : שיעור החורף בישראל
41	התייחסות לטקסט : השעונים בעבר
44	התייחסות לטקסט : בילוי בעיר יפו העתיקה
47	התייחסות לטקסט : השוק העממי בעכו
50	התייחסות לטקסט : צרכנות נבונה
53	התייחסות לטקסט : עיצוב פרחים
56	התייחסות לטקסט : השען החכם
59	התייחסות לטקסט : אחמד צבע מקצוען

עמוד	הנושא
62	התייחסות לטקסט: "הריאות הירקות" של המדינה
65	התייחסות לטקסט: טיול בשמורת טבע
68	התייחסות לטקסט: המרווה
71	התייחסות לטקסט: דלי המים הסדוק
74	התייחסות לטקסט: כוחן של מילים
77	התייחסות לטקסט: ראש הכפר והאישה החכמה
79	התייחסות לטקסט: המסננות של סוקרטס
81	התייחסות לטקסט: מעשים טובים
84	התייחסות לשיר: הפסקת חשמל- נירה הראל
86	התייחסות לשיר: כובע הקסמים – לאה גולדברג
89	התייחסות לשיר: בואו נאמין- חמוטל בן זאב
92	התייחסות לטקסט: ריצה על הליכון או בחוץ?
95	התייחסות לטקסט: כן, לארוחת בוקר
98	התייחסות לטקסט: מי הברז
101	התייחסות לטקסט: חג החנוכה
104	התייחסות לטקסט: רמדאן כרים
107	התייחסות לטקסט: חג הבשורה אצל הנוצרים
109	התייחסות לטקסט: חג הנביא סבלאן
112	התייחסות לטקסט: סכנת הנרגילה
115	התייחסות לטקסט: סכנת הקעקועים
118	התייחסות לטקסט: תאונות ילדים בבית
121	התייחסות לטקסט: גלישה בטוחה באינטרנט
124	התייחסות לטקסט: בעד או נגד קיצור החופש הגדול
127	התייחסות לשיר: החופש הגדול – לאה נאור
130	הנחיות למורים- יחידת הבנת הנשמע
131	קטעי הבנת הנשמע

מבוא

מדריך למורה, "אופק לעתיד" לכיתה ו', נועד כדי להקנות למורי השפה העברית כלים ואסטרטגיות לטיפול ארבע אופניות השפה אצל התלמידים : קריאה, כתיבה, דיבור והאזנה.
במדריך שלושה פרקים :

פרק א':

- אתרים מומלצים להרחבת הידע של המורים
- אתרים לקידום התלמידים ולעידוד הקריאה בשפה העברית
- טבלה מסכמת לתכנון עבודת המורה
- עקרונות מנחים
- מטרות כלליות
- מטרות אופרטיביות

פרק ב':

- מבנה הספר
- התייחסות לטקסטים במדריך :
 - א. מפרט פתיח השיעורים
 - ב. מפרט הפעילויות בשיעורים
 - ג. פתרון שאלות
 - ד. הבנת הנשמע
- למידה משמעותית
- מפרט היחידות והטקסטים
- מפרט נושאי הלשון

פרק ג':

- התייחסות מורחבת לטקסטים :
- הבנת הנשמע- האזנה (מצורף למדריך תקליטור הבנת הנשמע)

פרק א'

ספר "אופק לעתיד" לכיתה ו' הנחיות, עקרונות ומטרות

אתרים להרחבת הידע של המורים בלשון

<http://hebrew-academy.huji.ac.il/>

האקדמיה ללשון עברית מציעה: חידושים, הודעות ותיקונים בתחום הלשון העברית.

<http://aviv.org.il/habaa/>

אתר של רשת אורט עשיר בפעילויות והסברים בתחום ההבעה והלשון העברית.

http://www.education.gov.il/tochniyot_limudim/lashon/index.html

משרד החינוך והתרבות, האגף לתכנון תכניות לימוד – העשרה למורי הלשון. אוסף מאמרים, דרכי הוראת הלשון וההבעה בחטיבת הביניים ובחטיבה עליונה.

<http://www.safa-ivrit.org/links.php>

השפה העברית – אתר ביוזמה פרטית, הדן בסוגיות המעסיקות את רובנו בתחום השפה והלשון העברית. ניתן למצוא בו ניבים, דיוקי הגייה ועוד.

<http://learn.snunit.k12.il/snunit/lashon/upload/teachers/>

אתר של סנונית – לשונט – ובו מספר לא מבוטל של מאמרים בנושא הלשון והוראתה, בנוסף הנחיה כיצד לעבד טקסט ולסכמו.

<http://www.amalnet.k12.il/meida/lashon2/>

קורס מקוון קצר לבגרות בלשון כולל: הסברים בסיסיים על הבניינים, גזרות, משפטים, הבנת הנקרא וכו'. עוד באתר מבנה המבחן בלשון ובהבעה.

<http://www.milonit.co.il/lashon.htm>

המילון האוניברסלי, באתר תמצאו הסברים על תורת ההגה, תחביר, שחבור השם והפועל.

אתרים לקידום התלמידים, ולעידוד הקריאה בשפה העברית

<http://www.einayim.com/>

עיתון "עיניים" לתלמידים.

<http://www.amalnet.k12.il/meida/lashon2/>

אתר לשון לתלמידים לכל הגילאים.

<http://www.ezbeoni.co.il/>

אתר ירחון לילדים "אצבעוני".

<http://www.dafdaf.co.il/>

אתרי עידוד קריאה לתלמידים.

טבלת תקציר הטקסטים

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
התלבושת האחידה בבית הספר	טקסט טיעון	שיח עיוני	תפקיד מילות הקישור בטקסט: הוספה, זמן, ניגוד, סיבה, תוצאה ומטרה.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. פירוש מילים חדשות על-פי ההקשר בטקסט. איתור הקשר של המאזכרים בטקסט (שמות הגוף). מיון מילים על-פי שיוכן לאותיות שורש מסוימות. טיפוח ההבעה בעל-פה ע"י הבעת עמדה אישית: בעד/נגד תלבושת אחידה. תפקיד מילות הקישור: הוספה, זמן, ניגוד, סיבה, תוצאה ומטרה.
שבוע ההכלה בבית הספר	שיח בין אישי	שיח ספרותי	הכרת סימני הפיסוק והתפקיד שלהם במשפט: נקודה, פסיק, סימן שאלה, שתי נקודות, מירכאות.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. גילוי והפנמת הערך של המושג "הכלה". מיומנות מיון והכללה על ידי תרגיל: מה יוצא דופן. הכרת הפכים של מילים על-פי ההקשר בטקסט. פירוש מילים חדשות על-פי ההקשר בטקסט. הכרת ההקשר הלוגי של מילת הקישור "אבל". מיון מילים על-פי שיוכן לאותיות שורש מסוימות. הכרת סימני הפיסוק והתפקיד שלהם במשפט: נקודה, פסיק, סימן שאלה, שתי נקודות, מירכאות.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
שעון החורף בישראל	טקסט מידע+ טיעון	שיח עיוני	זיהוי מילות הקישור והבנת הקשר הלוגי שלהן. הכרת הצורות של סמיכות פרודה וסמיכות חבורה. זיהוי פעלים בזמן עתיד במשפט.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. הכרת הפכים של מילים על-פי ההקשר בטקסט. התמצאות במפת אירופה וסימון מדינות ומים. מיומנות מיון והכללה על ידי תרגיל: מה יוצא דופן. פירוש מילים חדשות על-פי ההקשר בטקסט. איתור הקשר של המאזכרים בטקסט (שמות הגוף). הכרת ראשי תיבות כמו: ארה"ב. טיפוח הכתיבה אצל התלמידים ע"י כתיבת משפטים על ציור. זיהוי מילות הקישור והבנת הקשר הלוגי שלהן. הכרת הצורות של סמיכות פרודה וסמיכות חבורה. זיהוי פעלים בזמן עתיד במשפט.
השעונים בעבר	טקסט מידע	שיח עיוני	בחירת מילת היחס המתאימה למשפט. השלמת החסר במשפט ע"י בחירת הפועל המתאים למשפט. הפיכת משפטים מרבים ליחיד.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. בחירת שם התואר המתאים לשם העצם במשפט. הכרת צירופים של המילה שעון כמו: שחקה לו השעה או הגיעה שעתו. הכרת הפכים של מילים על-פי ההקשר בטקסט. איתור הקשר של המאזכרים בטקסט (שמות הגוף). מיון מילים על- פי שיוכן לאותיות שורש מסוימות. בחירת מילת היחס המתאימה למשפט. השלמת החסר במשפט ע"י בחירת הפועל המתאים למשפט. הפיכת משפטים מרבים ליחיד.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
בילוי בעיר יפו העתיקה	טקסט חוויתי	שיח ספרותי	הכרת התנועות בעברית-תנועות גדולות ותנועות קטנות. קריאת מילים בצורה תקינה עפ"י התנועות. חיבור בין צלילים והרכבת מילים בעלות משמעות.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. התמצאות במפת יפו וסימון אתרים היסטוריים ואתרי תיירות במפה. סידור משפטים עפ"י סדר התרחשותם בטקסט. הכרת מילים והפכים. טיפוח מיומנות חיפוש מידע ע"י חיפוש מידע באינטרנט על סלע אנדרומדה. טיפוח הכתיבה אצל התלמידים ע"י כתיבת משפטים על ציור. הכרת התנועות בעברית- תנועות גדולות ותנועות קטנות. קריאת מילים בצורה תקינה עפ"י התנועות. חיבור בין צלילים והרכבת מילים בעלות משמעות.
השוק העממי בעכו	טקסט מידע	שיח ההמונים	בנין נפעל בזמן עבר. זיהוי פעלים בבניין נפעל. הבנת הקשר בין בניין קל ובניין נפעל: פעיל- סביל. זיהוי אותיות השורש של הפועל.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. בחירת שם התואר המתאים לשם העצם במשפט. הכרת מילים והפכים. התאמה בין הציורים של אתרים היסטוריים בעיר עכו לבין השמות שלהם. מיון מילים על-פי שיוכן לאותיות שורש מסוימות. התמצאות במפת עכו וסימון אתרים היסטוריים ואתרי תיירות במפה. טיפוח מיומנות פתירת תשבץ. בנין נפעל בזמן עבר. זיהוי פעלים בבניין נפעל. הבנת הקשר בין בניין קל ובניין נפעל: פעיל-סביל. זיהוי אותיות השורש של הפועל.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
צרכנות נכונה	טקסט מידע	שיח ההמונים	אותיות א/ה/ו/י. זיהוי אותיות א/ה/ו/י במילה כעיצורים וכאמות קריאה. הבחנה בין אותיות א/ה/ו/י כעיצורים וכאמות קריאה.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי-איתור פרטים בטקסט. התאמה בין משפטי הסיבה ומשפטי התוצאה. מיומנות מיון והכללה ע"י מיון מוצרים לחנויות השייכים להם. בחירת שם התואר המתאים לשם העצם במשפט. הכרת הפכים של מילים על-פי ההקשר בטקסט. הכרת הקשר הלוגי של מילת הקישור כדי. טיפול הכתיבה אצל התלמידים ע"י כתיבת משפטים על ציור. איתור הקשר של המאזכרים בטקסט (שמות הגוף). מיון מילים על-פי שיוכן לאותיות שורש מסוימות. הכרת צירופים למילה בית וכתיבתם ברבים, דוגמה: בית עסק-בתי עסק. אותיות א/ה/ו/י. זיהוי אותיות אהלווי במילה כעיצורים וכאמות קריאה. הבחנה בין אותיות א/ה/ו/י כעיצורים וכאמות קריאה.
עיצוב פרחים	טקסט חוויתי	שיח ספרותי	כתיבת משפטים עם שמות גוף שונים. זיהוי מילות הקישור במשפט והבנת התפקיד הלוגי שלהן.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי-איתור פרטים בטקסט. מיומנות סדר משפטים עפ"י התרחשותם בטקסט. הכרת המשמעות של המושגים: חי בסרט. כמו בסרטים. הכרת משמעות הפתגם: פרח אחד אינו מעיד על בוא האביב. הכרת צירופים של המילה ראש כמו: בקלות ראש. או יושב ראש. טיפול הכתיבה אצל התלמידים ע"י כתיבת משפטים על ציור. כתיבת משפטים עם שמות גוף שונים. זיהוי מילות הקישור במשפט והבנת התפקיד הלוגי שלהן.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
השען החכם	סיפור	שיח ספרותי	זיהוי הפעלים שבבניין נפעל. זיהוי השורש של הפעלים. השלמת הפועל החסר במשפט על-פי אותיות השורש.	בטקסט (התכונה המתאימה לדמות) סדר משפטים על-פי התרחשותם בטקסט. הבנת המשמעות בערבית לפתגמים בעברית. הבנת המשמעות בעברית ובערבית לצירופים עם המילה נשא, כמו: נשא אישה או נשא דברים. הכרת מילים נרדפות. טיפוח הכתיבה אצל התלמידים ע"י כתיבת משפטים על ציור. זיהוי הפעלים שבבניין נפעל. זיהוי השורש של הפעלים. השלמת הפועל החסר במשפט על-פי אותיות השורש.
אחמד צבעי מקצוען	טקסט שיח בין אישי	שיח ספרותי	ההסגר- זיהוי מילות ההסגר במשפט. הכרת משמעות ההסגר וסימני הפיסוק המפרידים בינו לבין שאר חלקי המשפט. השלמת הפועל החסר במשפט על-פי אותיות השורש. סמיכות חבורה ביחיד וברבים.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. בחירת שם התואר המתאים לשם העצם שבמשפט. מיון והכללה: הכרת מילים ומושגים השייכים לקטגוריה. הכרת המשמעות בערבית לפתגמים בעברית, כמו: "הסובלנות היא המפתח לחיים טובים." הכרת המשמעות בעברית לצירופי מילים עם המילה "סבלנות". דוגמה: התאזר בסבלנות או חסר סבלנות. סדר משפטים על-פי התרחשותם בטקסט. איתור הקשר בין המאזכר (שם הגוף) למשפט. טיפוח מיומנות פתרון תשבץ. ההסגר- זיהוי מילות ההסגר במשפט. הכרת משמעות ההסגר וסימני הפיסוק המפרידים בינו לבין שאר חלקי המשפט. השלמת הפועל החסר במשפט על-פי אותיות השורש. סמיכות חבורה ביחיד וברבים.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
"הריאות הירקות" של המדינה	טקסט מידע	שיח עיוני	כתיבת משפטים ביחיד. השלמת הפועל החסר במשפט על- פי הטקסט. צירופי סמיכות חבורה ביחיד וברבים.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. בחירת שם התואר המתאים לשם העצם שבמשפט. הכרת משפט הדימוי בטקסט: "העצים מיצרים חמצן כמו התפקיד של ריאות האדם." הכרת מילת הדימוי במשפט והתכונה המשותפת בין העצים וריאות האדם. הכרת המשמעות של מילים חדשות בטקסט על-פי ההקשר. זיהוי הקשר בין המאזכר (שם הגוף) לבין המשפט. טיפוח הכתיבה אצל התלמידים ע"י כתיבת פיסקה על ציור. השלמת החסר במשפט על-פי הטקסט. צירופי סמיכות חבורה ביחיד וברבים.
טיול בשמורת טבע	טקסט חוויתי	שיח ספרותי	השלמת הפועל החסר במשפט על-פי הנתון בסוגריים- שורש ובניין. זיהוי צירופי הסמיכות במשפט. זיהוי בטקסט פעלים בזמן עתיד.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. התמצאות במפת ארץ ישראל וסימון ערים הקרובות לשמורת טבע עין אפק. מיון והכללה ע"י תרגיל מה יוצא דופן. טיפוח מיומנות הכתיבה אצל התלמידים ע"י כתיבת שלט אזהרה. הכרת המשמעות של מילים חדשות על-פי ההקשר. הכרת מילים והפכים על-פי ההקשר. הכרת מילים השייכות לאותיות שורש מסוימות. השלמת הפועל החסר במשפט על-פי הנתון בסוגריים- שורש ובניין. זיהוי צירופי הסמיכות בטקסט. זיהוי בטקסט פעלים בזמן עתיד.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
המרווה	טקסט מידע	שיח עיוני	הכרת התפקיד של סימן הפיסוק נקודתיים בטקסט. הכרת שמות מחלות על-פי משקל קטלת, כמו : דלקת, צהבת וזיהוי אותיות השורש שלהן.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. בחירת שם התואר המתאים לשם העצם במשפט. הכרת המשמעות בערבית לשמות מחלות בעברית, כמו : דלקת- التهاب מיומנות חיפוש מידע באינטרנט ע"י משימת חיפוש מידע על התכונות המרפאות של צמח מסוים. הכרת המשמעות של מילים חדשות על-פי ההקשר בטקסט. טיפוח מיומנות הכתיבה אצל התלמידים ע"י כתיבת פסקה על ציור. הכרת התפקיד של סימן הפיסוק נקודתיים בטקסט. הכרת שמות מחלות על-פי משקל קטלת, כמו : דלקת, צהבת וזיהוי אותיות השורש שלהן.
דלי המים הסדוק	סיפור	שיח ספרותי	דיבור ישיר ודיבור עקיף. הכרת מבנה משפט הדיבור ישיר וסימני הפיסוק השייכים לו : נקודתיים ומירכאות. הכרת מבנה משפט הדיבור העקיף. החלפת משפטים מדיבור ישיר לדיבור עקיף.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. סדר משפטים על-פי התרחשותם בטקסט. הכרת מילות הרגש שהופיעו בטקסט. בחירת שם התואר המתאים לשם העצם שבמשפט. הכרת המשמעות של מילים חדשות על-פי ההקשר בטקסט. הכרת מילים והפכים. זיהוי סוגת הטקסט. הבנת הלקח של הסיפור. הכרת מבנה משפט הדיבור ישיר וסימני הפיסוק השייכים לו : נקודתיים ומירכאות. הכרת מבנה משפט הדיבור העקיף. החלפת משפטים מדיבור ישיר לדיבור עקיף.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
כוחן של מילים	סיפור	שיח ספרותי	בניין נפעל בזמן הווה. זיהוי פעלים בטקסט בבניין נפעל זמן הווה. הכרת הצורה של פעלים בבניין נפעל. זיהוי אותיות השורש של פעלים בבניין נפעל.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. סדר משפטים על-פי התרחשותם בטקסט. כתיבת הפכים של מילים על-פי ההקשר בטקסט. כתיבת התוצאה של משפטי סיבה על-פי ההקשר בטקסט. הבנת מוסר ההשכל מהסיפור. איתור הקשר בין המאזכר (שם הגוף) לבין המשפט. טיפוח מיומנות הכתיבה ע"י כתיבת פסקה על ציור. זיהוי פעלים בטקסט בבניין נפעל זמן הווה. הכרת הצורה של פעלים בבניין נפעל. זיהוי אותיות השורש של פעלים בבניין נפעל.
ראש הכפר והאישה החכמה	סיפור	שיח ספרותי	החלפת משפטים מיחיד לרבים. החלפת משפטים מדיבור ישיר לדיבור עקיף. השלמת הפועל החסר במשפט על-פי הנתון בסוגריים: אותיות השורש וזמן. הכרת מילים הגזורות מאותיות שורש מסוימות.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. ניתוח דמות האישה החכמה בסיפור- התכונה המתאימה לדמות שלה. הכרת הפכים של מילים על-פי ההקשר בטקסט. סדר משפטים על-פי התרחשותם בטקסט. טיפוח מיומנות הכתיבה ע"י כתיבת פסקה על ציור. כתיבת כינוי הרמז המתאים למשפט. החלפת משפטים מיחיד לרבים. החלפת משפטים מדיבור ישיר לדיבור עקיף. השלמת הפועל החסר במשפט על-פי הנתון בסוגריים: אותיות השורש וזמן. הכרת מילים הגזורות מאותיות שורש מסוימות.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
המסננות של סוקרטס	סיפור	שיח ספרותי	הפנייה- זיהוי הפנייה במשפט. הכרת סימן הפיסוק המפריד בין הפנייה לשאר חלקי המשפט. השלמת הפועל החסר במשפט על-פי ההקשר בטקסט.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. כתיבת שאלות לתשובות על-פי הטקסט. סדר משפטים על-פי התרחשותם בטקסט. מיומנות חיפוש מידע באינטרנט ע"י משימת: חיפוש מידי על הפילוסוף סוקרטס. זיהוי הפנייה במשפט. הכרת סימן הפיסוק המפריד בין הפנייה לשאר חלקי המשפט. השלמת הפועל החסר במשפט על-פי ההקשר בטקסט.
מעשים טובים	סיפור	שיח ספרותי	זיהוי הפנייה בטקסט. זיהוי הפעלים שבזמן עתיד. זיהוי סימני הפיסוק המציינים דיבור ישיר. החלפת משפטים מדיבור ישיר לדיבור עקיף. התאמת המשפט לשם הגוף.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. כתיבת מילים נרדפות על-פי ההקשר בטקסט. הכרת המשמעות בעברית לצירופים עם המילה "עשה/מעשה", כמו: ישב באפס מעשה או עשה חיים. התאמה בין המשפט לדמות השייך לה. זיהוי הפנייה בטקסט. זיהוי הפעלים שבזמן עתיד. זיהוי סימני הפיסוק המציינים דיבור ישיר. החלפת משפטים מדיבור ישיר לדיבור עקיף. התאמת המשפט לשם הגוף.
הפסקת חשמל	טקסט חוויתי	שיח ספרותי	זיהוי שם הגוף המתאים למשפט. זיהוי פעלים בבניין נפעל. זיהוי פעלים בזמן עתיד. הכרת מילים הגזורות מאותיות השרש ח.ש.ב.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. סדר משפטים על-פי התרחשותם בטקסט. מיומנות מיון והכללה ע"י תרגיל מה יוצא דופן? הכרת הפכים של מילים על-פי ההקשר בטקסט. הכרת משמעות מילים חדשות על-פי ההקשר בטקסט. זיהוי שם הגוף המתאים למשפט. זיהוי פעלים בבניין נפעל. זיהוי פעלים בזמן עתיד. הכרת מילים הגזורות מאותיות השרש ח.ש.ב.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
כובע קסמים	שיר	שיח ספרותי	זיהוי הזמן של הפעלים במשפטים. זיהוי הפנייה בשיר. זיהוי סימני הפיסוק המציינים דיבור ישיר. השלמת הפועל החסר במשפט על-פי ההקשר בטקסט.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי-איתור פרטים בטקסט. הכרת סוגת השיר: שיר סיפורי שיש בו זמן, מקום, עלילה ודמויות. הכרת נושא השיר: שיר מחאה. מיון שורות מהשיר ל: מציאות דמיון. טיפוח מיומנות הכתיבה אצל התלמידים ע"י כתיבת משאלות. הכרת מילים נרדפות על-פי ההקשר בטקסט. טיפוח מיומנות מיון והכללה ע"י תרגיל מה יוצא דופן? זיהוי הזמן של הפעלים במשפטים. זיהוי הפנייה בשיר. זיהוי סימני הפיסוק המציינים דיבור ישיר. השלמת הפועל החסר במשפט על-פי ההקשר בטקסט.
בואו נאמין	שיר	שיח ספרותי	זיהוי אותיות השורש של פעלים. כתיבת פעלים עם שם הגוף "אני". החלפת משפטים מחיוב לשלילה ע"י שימוש במילה אין, דוגמה: יש מקום לכולם אין מקום לכולם.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי-איתור פרטים בטקסט. ניתוח השיר וכתיבת הערך הנזכר בכל בית בשיר. טיפוח מיומנות הכתיבה אצל התלמידים על ידי כתיבת מכתב עפ"י ההתייחסות לשיר: המוען בשיר, הנמען בשיר, הבקשה של המוען. כתיבת הפכים למילים. התאמה בין הצירופים עם המילה "נשא" למשמעות שלהם. דוגמה: נשא תפילה- התפלל. זיהוי אותיות השורש של פעלים. כתיבת פעלים עם שם הגוף "אני". החלפת משפטים מחיוב לשלילה ע"י שימוש במילה אין, דוגמה: יש מקום לכולם אין מקום לכולם.
ריצה על הליכון	טקסט טיעון	שיח עיוני	השלמת הפועל החסר במשפט על-פי הקשר בטקסט. איתור של המאזכרים לטקסט. בחירת מילת היחס המתאימה למשפט.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי-איתור פרטים בטקסט. הבנת המרכיבים של הטקסט ע"י כתיבת: הטענה של התומכים בריצה על הליכון, הטענה של המתנגדים לריצה על הליכון ומעדיפים ריצה בחוץ, המסקנה של המחבר. כתיבת הפכים למילים. זיהוי סוגת הטקסט והבנת המרכיבים שלו: טקסט טיעון. טיפוח מיומנות הכתיבה ע"י כתיבת פסקה על ציור.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
כן, לארוחת בוקר	טקסט טיעון	שיח עיוני	זמן הווה- בנין קל. פעלים לה"פ ע-ח כמו : (י.ד.ע)- יודעת. השלמת החסר במשפט על- פי הנתון בסוגריים. השלמת החסר במשפט על- פי ההקשר בטקסט.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. התאמה בין המילים הקשורות לתזונה לבין הפירוש שלהן בערבית. דוגמה : חלבונים- بروتين מיומנות מיון והכללה ע"י תרגיל : בחירת שם הקבוצה ששייכים לה מוצרים אחדים. הבנת מרכיבי טקסט טיעון ע"י כתיבת הטענה של המחבר, הטענה של המתנגדים לארוחת בוקר, הטענה של התומכים בארוחת בוקר, המסקנה של המחבר. כתיבת המשמעות של מילים חדשות על-פי ההקשר בטקסט. כתיבת הפכים למילים על-פי ההקשר בטקסט. זמן הווה- בנין קל. פעלים לה"פ ע-ח כמו : (י.ד.ע)- יודעת. השלמת החסר במשפט על-פי הנתון בסוגריים. השלמת החסר במשפט על-פי ההקשר בטקסט.
מי הברז	טקסט מידע	שיח עיוני	זיהוי הפעלים בטקסט שבבניין נפעל זמן הווה. כתיבת אותות השורש של הפעלים שבבניין נפעל. נטיית פעלים בזמן הווה בבניין נפעל. הבנת התפקיד של סימן הפיסוק נקודתיים במשפט. זיהוי פעלים במשפט על-פי אותיות השורש.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. בחירת שם התואר המתאים לשם העצם שבמשפט. למידה משמעותית : התלמידים יבדקו את חשבונית המים שלהם ויצינו כמה קוב צורכים בחודש ומה היא העלות של כל קוב. טיפול הכתיבה אצל התלמידים ע"י כתיבה בעדן נגד שתיית מים מינרליים במקום מי ברז. הבנת המשמעות של צירופים עם המילה מים. דוגמה : מלא פיו מים- שתק. כתיבת הפכים למילים על-פי ההקשר. טיפול מיומנות הכתיבה ע"י כתיבת פסקה על ציור. זיהוי הפעלים בטקסט שבבניין נפעל זמן הווה. כתיבת אותות השורש של הפעלים שבבניין נפעל. נטיית פעלים בזמן הווה בבניין נפעל. הבנת התפקיד של סימן הפיסוק נקודתיים במשפט. זיהוי פעלים במשפט על-פי אותיות השורש.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
חג החנוכה	טקסט מידע	שיח עיוני	כינויי רמז ליחיד ולרבים, לזכר ולנקבה. השלמת משפטים בכינוי הרמז המתאים. כתיבת משפטים ברבים.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. סדר משפטים על-פי התרחשותם בטקסט. זיהוי המילים הגזורות מהשורש (ד.ל.ק). כתיבת הפכים למילים. מיומנות חיפוש מידע באינטרנט. לחפש מידע, מדוע קוראים לחג החנוכה בשם זה? טיפוח הכתיבה אצל התלמידים ע"י כתיבת פיסקה על ציור. השלמת משפטים עפ"י הטקסט. כינויי רמז ליחיד ולרבים, לזכר ולנקבה. השלמת משפטים בכינוי הרמז המתאים. כתיבת משפטים ברבים.
רמזאן כרים	טקסט מידע	שיח עיוני	כינויי רמז ליחיד ולרבים, לזכר ולנקבה. השלמת משפטים בכינוי הרמז המתאים. כתיבת משפטים ברבים. השלמת הפועל החסר במשפט עפ"י הטקסט. בחירת מילת היחס המתאימה למשפט. בחירת קטיגוריות מילים השייכות לאותיות שורש.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. הכרת שמות עמודי האסלאם בעברית ובערבית, כמו: העדות- الشهادة הכרת משמעות מילים חדשות עפ"י ההקשר בטקסט. השלמת משפטים עפ"י הטקסט. טיפוח מיומנות הכתיבה אצל התלמידים ע"י כתיבת כרטיס ברכה לרגל חודש רמזאן. השלמת הפועל החסר במשפט עפ"י הטקסט. בחירת מילת היחס המתאימה למשפט. בחירת קטיגוריות מילים השייכות לאותיות שורש.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
חג הבשורה	טקסט מידע	שיח עיוני	קריאת התאריך העברי בצורה תקינה. כתיבת תאריכים במילים, כמו: 25 במרס- עשרים וחמשה במרס. זיהוי הפעלים שבזמן עתיד בטקסט. זיהוי המילים הגזורות מהשורש (ח.ג.ג.)	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. מיון שמות חגים לעדות: יהודים, נוצרים, מוסלמים ודרוזים. הבנת הקשר בין החגים אצל הנוצרים לין העיר ההיסטורית של החג. דומה: חג הפסחא- ירושלים (כנסיית הקבר) הבנת המשמעות של מילים חדשות עפ"י ההקשר בטקסט. בחירת קבוצת המילים השייכת לאותיות השורש (כ.נ.ס.). קריאת התאריך העברי בצורה תקינה. כתיבת תאריכים במילים, כמו: 25 במרס- עשרים וחמשה במרס. זיהוי הפעלים שבזמן עתיד בטקסט. זיהוי המילים הגזורות מהשורש (ח.ג.ג.)
חג הנביא סבלאן	טקסט מידע	שיח עיוני	זיהוי מילות ההסגר בטקסט. כתיבת התאריך של חג הנביא סבלאן במילים. כתיבת משפטים ביחיד וברבים. זיהוי פעלים שבבניין נפעל בטקסט.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. השלמת משפטים עפ"י הטקסט. מיומנות מיון והכללה ע"י תרגיל מה יוצא דופן? הכרת מילים והיפוכן עפ"י ההקשר בטקסט. הכרת שמות כפרים דרוזים באזור הגליל ובאזור הכרמל. זיהוי מילות ההסגר בטקסט. כתיבת התאריך של חג הנביא סבלאן במילים. כתיבת משפטים ביחיד וברבים. זיהוי פעלים שבבניין נפעל בטקסט.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
סכנת הנרגילה	טקסט טיעון	שיח עיוני	זיהוי המילים המתחילות בה' הידיעה. נטיית פעלים בבניין נפעל- זמן הווה. השלמת משפטים במילים מהשורש (ע.ש.ג). זיהוי פעלים בבניין נפעל בטקסט.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. הכרת מילים נרדפות בטקסט. הכרת מילים והפכים בטקסט. השלמת משפטים עפ"י הטקסט. הבנת מרכיבי טקסט הטיעון וכתובת: הטענה של המחבר, הטענה של האנשים שאינם מתנגדים לעישון הנרגילה, הטענה של המתנגדים לעישון הנרגילה. הבנת הניגוד בין מראה הנרגילה האסתטי ובין הנזק הרב שהיא גורמת דרך מילת הניגוד "אך". החלפת מילות קישור במילות קישור אחרות המציינות אותו תפקיד. דוגמה: בגלל- משום. טיפול הכתיבה אצל התלמידים ע"י כתיבת שלט אזהרה מפני עישון הנרגילה. זיהוי המילים המתחילות בה' הידיעה. נטיית פעלים בבניין נפעל- זמן הווה. השלמת משפטים במילים מהשורש (ע.ש.ג). זיהוי פעלים בבניין נפעל בטקסט.
סכנת הקעקועים	טקסט מידע	שיח עיוני	זיהוי הפעלים שבצורת הציווי בטקסט. הבנת הקשר בין המאזכרים (שמות הגוף) לבין המשפטים בטקסט. הבנת תפקיד סימן הפיסוק "מירכאות" בטקסט. נטיית פעלים בבניין נפעל- זמן הווה.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. התאמה בין משפטי סיבה למשפטי תוצאה. מיומנות מיון והכללה ע"י תרגיל: מה יוצא דופן? החלפת מילות קישור במילות קישור אחרות המציינות אותו תפקיד. דוגמה: כדי- בשביל. התאמה בין הפועל לשם הגוף השייך לו. טיפוח מיומנות הכתיבה ע"י כתיבת אזהרה מפני עשיית קעקועים. זיהוי הפעלים שבצורת הציווי בטקסט. הבנת הקשר בין המאזכרים (שמות הגוף) לבין המשפטים בטקסט. הבנת תפקיד סימן הפיסוק "מירכאות" בטקסט. נטיית פעלים בבניין נפעל- זמן הווה.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
תאונות ילדים בבית	טקסט מידע	שיח עיוני	זיהוי המילים המתחילות בה' הידיעה בטקסט. נטיית פעלים בבניין נפעל- זמן הווה. הכרת תפקיד מילות הקישור במשפטים. זיהוי המילים הקשורות לאותיות השורש (נ.ת.נ)	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. הבנת המשמעות בערבית לפתגם: "הקדים תרופה למכה". השלמת החסר במשפטים עפ"י ההקשר בטקסט. מיומנות מיון והכללה ע"י תרגיל: מה יוצא דופן? הפיכת משפטים למשפטי חיוב או שלילה ע"י המילים: ישואין. דוגמה: כאשר יש מבוגר בסביבה- כאשר אין מבוגר בסביבה. הכרת המשמעות של צירופים עם המילה עין/עיניים. דוגמה: כהרף עין- במהירות רבה. הכרת המשמעות של מילים חדשות עפ"י ההקשר בטקסט. מיומנות פתרון תשבץ. זיהוי המילים המתחילות בה' הידיעה בטקסט. נטיית פעלים בבניין נפעל- זמן הווה. הכרת תפקיד מילות הקישור במשפטים. זיהוי המילים הקשורות לאותיות השורש (נ.ת.נ)
גלישה בטוחה באינטרנט	טקסט מידע	שיח עיוני	הבנת הניגוד בין השימוש החיובי והשימוש השלילי של האינטרנט דרך מילת הקישור "אך". כתיבת השורש, הזמן והבניין לפעלים שהופיעו בטקסט.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. בחירת שם התואר המתאים לשם העצם במשפט. מיון והכללה ע"י תרגיל מיון צירופי מילים לחיובי/שלילי. ההתאמה בין משפטי סיבה למשפטי תוצאה. הכרת מילים והפכים. טיפוח מיומנות הכתיבה אצל התלמידים ע"י כתיבת פסקה על ציור. הבנת הניגוד בין השימוש החיובי והשימוש השלילי של האינטרנט דרך מילת הקישור "אך". כתיבת השורש, הזמן והבניין לפעלים שהופיעו בטקסט.

הטקסט	הסוגה	עולם השיח	ידע לשוני	הישג נדרש
בעד או נגד קיצור החופש הגדול	טקסט טיעון	שיח עיוני	השלמת הפועל החסר במשפט עפ"י ההקשר בטקסט. הפיכת משפטים מרבים ליחיד. כתיבת התאריך במילים: מ 1 ועד 21 ביולי. מאחד ועד עשרים ואחד ביולי.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. מיומנות מיון והכללה ע"י תרגיל: מה יוצא דופן? הכרת הפכים של מילים עפ"י ההקשר בטקסט. הכרת מרכיבי טקסט הטיעון וכתיבת: הטענה שפותחת את הטקסט, הטענה של התומכים בקיצור החופש הגדול, הטענה של המתנגדים לקיצור החופש הגדול. טיפוח הכתיבה אצל התלמידים ע"י כתיבת פיסקה על ציור. השלמת הפועל החסר במשפט עפ"י ההקשר בטקסט. הפיכת משפטים מרבים ליחיד. כתיבת התאריך במילים: מ 1 ועד 21 ביולי. מאחד ועד עשרים ואחד ביולי.
החופש הגדול	שיר	שיח ספרותי	כתיבת שורות מהשיר ברבים. כתיבת שורות מהשיר עם שמות גוף נוספים, דוגמה: אני אבנה ארמון גדול. אתה תבנה ארמון גדול. כתיבת אותיות השורש לפעלים שהופיעו בשיר.	שיפור מיומנויות הבנת הנקרא ברמת הרובד הגלוי- איתור פרטים בטקסט. טיפוח הכתיבה אצל התלמידים ע"י מטלת כתיבת משפטים המתחילים במילה "אולי". זיהוי משפטי הדימוי בשיר, דוגמה: אולי אשקה את הגינה כמו שעושים בכל שנה. הכרת המשמעות בערבית של חפזרופים עם המילה חופש. דוגמה: חופש ביטוי- حرية التعبير הכרת מילים הגזורות מאותיות השורש ס.פ.ר. הכרת שם הגוף השייך לפועל. טיפוח הכתיבה אצל התלמידים ע"י כתיבת פיסקה על ציור. מהשיר עם שמות גוף נוספים, דוגמה: אני אבנה ארמון גדול. אתה תבנה ארמון גדול. כתיבת אותיות השורש לפעלים שהופיעו בשיר.

עקרונות מנחים בספר, "אופק לעתיד" לכיתה ו'

העקרונות בסדרה "אופק לעתיד" לכיתה ו' מתאימים לעקרונות של תכנית הלימודים החדשה בעברית משנת תשע"ב.

1. התלמידים נחשפים לעולמות שיח שונים: שיח עיוני, שיח ספרותי, שיח ההמונים ושיח בין אישי. (מותאם לעיקרון תכה"ל החדשה בעברית עמ' 16)

2. הטקסטים בספרי "אופק לעתיד" קרובים לעולמם של התלמידים ומותאמים לעולמות התוכן עפ"י תכנית הלימודים החדשה.
(עמ' 23 בתכה"ל החדשה)

3. לימוד הדקדוק בספר "אופק לעתיד" בא כדי לקדם את רכישת השפה והשליטה בה בהקשר טקסט.
(מותאם לעיקרון לימוד הדקדוק עפ"י תכה"ל החדשה עמ' 19)

4. טיפוח ארבע אופנויות השפה: קריאה, כתיבה, דיבור והאזנה בתוך תהליך הלמידה ובהקשר טקסט.
(מותאם לעיקרון תכה"ל החדשה עמ' 17)

5. רכישת אוצר מילים בהקשר טקסטואלי, מילים בעברית ופירושן בערבית.
(מותאם לעיקרון תכה"ל החדשה עמ' 18 ועפ"י הגישה הרב לשונית הדוגלת בהקשר בין השפות).

6. טיפוח ההבנה אצל התלמידים:

הבנה מילולית - הבנת המשמעות הגלויה בטקסט.

הבנה מפרשת - הבנת המשמעות הסמויה בטקסט.

הבנה משתמעת - הערכת התוכן של הטקסט.

(מותאם לעיקרון תכה"ל החדשה עמ' 20)

מטרות הלמידה בספר "אופק לעתיד" לכיתה ו'

א. מטרות כלליות:

1. טיפוח ארבע אופניות השפה : קריאה, כתיבה, דיבור והאזנה.
2. הכרת טקסטים מסוגות שונות ומעולמות שיח מגוונים.
3. שילוב של שפת האם הערבית בהוראת העברית על פי הגישה הרב לשונית.
דוגמה מטקסט "סבא ושאדי".
פתגם מקביל בעברית ובערבית :
נאה מבטיח, נאה מקיים- وعد الحر دين
4. טיפוח ההבעה בכתב אצל התלמידים.
5. טיפוח ההבעה בעל - פה אצל התלמידים.
6. טיפוח הבנת הנקרא אצל התלמידים : הבנה מילולית, הבנה מפרשת והבנה משתמעת.
8. רכישת חוקי תחביר ודקדוק בסיסיים בהקשר טקסטואלי.
9. טיפוח האוריינות ברכישת השפה, היכולת להשתמש בשפה לצרכיו האישיים של התלמיד בתחומים שונים.
10. טיפוח מיומנות ההאזנה והבנת הנשמע.

ב. מטרות אופרטיביות:

1. פיתוח מיומנות פענוח מילים חדשות בטקסט לפי קונטקסט.
2. פיתוח מימניות הבנת הנקרא בשלושה רבדים : הבנה מילולית, הבנה מפרשת והבנה משתמעת.
3. הכרת מילות השאלה וטיפול מיומנות שאלת שאלות.
4. טיפוח מיומנות גזירת מילים מאותיות שורש.
5. טיפוח מיומנות מיון והכללה (מיון מילים לקטגוריות).
6. הכרת מלות הקישור והבנת הקשר הלוגי שלהן בטקסט.
7. טיפוח מיומנות מילוי הוראות בטקסט.
8. טיפוח מיומנות ניבוי טקסט עפ"י רמזי תוכן.
9. טיפוח מיומנות מיפוי טקסט לפי : זמן, מקום, דמויות ועלילה.
10. הכרת חוקי התחביר הבסיסיים בהקשר טקסט, כמו : שם עצם, שם תואר, מילות יחס, מילות קישור, שלילת משפט במילה "אין", סימני פיסוק, ההסגר והפנייה.
11. הכרת חוקי הדקדוק הבסיסיים בהקשר טקסט, כמו : צורות היחיד והרבים בסמיכות פרודה וחבורה. שם עצם ושם תואר ביחיד וברבים. שם המספר היסודי והסידורי, השורש, הפועל, שמות הגוף וכינויי השייכות.
12. פיתוח מיומנות איתור מילים במלון לפי סדר אל"ף - בי"ת.
13. זיהוי מילים הדומות במשקל כמו : נגר- דיג. ספרן- סדרן
14. פיתוח מיומנות הבנת הנשמע דרך האזנה לטקסט וכתובת תשובות לשאלות על- פי ההאזנה.

פרק ב'

**ספר "אופק לעתיד" לכיתה ו'
מבנה הספר, מפרט היחידות,
ההפעלות ונושאי הלשון.**

מבנה הספר

א. מבוא

ב. תוכן העניינים

ג. יחידות תוכן

ד. יחידת האזנה

ה. מלון עברי ערבי

בספר מופיעות אחת עשרה יחידות תוכן ויחידת האזנה. כל יחידת תוכן מכילה בין 2-3 טקסטים.

היחידות נבחרו לפי העיקרון מן הקל אל הקשה ועל-פי הצעות לעולמות תוכן ועולמות השיח כפי שהופיעו בתוכנית הלימודים החדשה עמ' 38.

הידע הלשוני בנוי לפי העיקרון למידה בהקשר טקסטואלי ועל-פי מפרט נושאי הלשון והתחביר כפי שהופיעו בתוכנית הלימודים החדשה בעמ' 50-53.

היחידה הראשונה והיחידה האחרונה מותאמות לנסיבות : תחילת שנת הלימודים ולסיום שנת הלימודים ויציאה אל החופש הגדול כדלקמן :
יחידה ראשונה : התלבושת האחידה בבית הספר

הטקסטים :

- סכנת הנרגילה
- סכנת הקעקועים
- תאונות ילדים בבית
- גלישה בטוחה באינטרנט
- בעד או נגד קיצור החופש הגדול
- שיר : החופש הגדול- לאה נאור

התייחסות לטקסטים במד"ל

במד"ל התייחסות מורחבת לטקסטים לפי רצף הופעתם בספר "אופק לעתיד" כיתה ו'.
ההתייחסות המורחבת מתמקדת בארבעה מישורים:

- א. פתיח השיעור.
- ב. פעילויות בכיתה.
- ג. פתרון שאלות.
- ד. האזנה - הבנת הנשמע

א. מפרט פתיח השיעור

במד"ל הצעות מגוונות לפתיח השיעור:

1. שמש אסוציאציה	2. צפייה בסרטונים	3. צפייה במצגות
4. טרום קריאה	5. מדרש תמונה	6. ניבוי הטקסט
7. שיחת הכנה	8. האזנה לשירים	9. פעילות יצירה
10. דפי צביעה	11. עבודות חקר	

פתיח השיעור בצורה מאתגרת ומושכת מעורר מוטיבציה אצל התלמידים ללמידה פעילה ומהנה.

ב. מפרט הפעילויות בכיתה

במד"ל הצעות מגוונות לפעילויות בכיתה, שאמורות להקנות למורים כלים כדי לפתח את השיעור בצורה מהנה ומעניינת.

להלן מפרט ההצעות:

1. סיפור ברצף
2. המחזות הדמויות בטקסט
3. פעילויות יצירה בכיתה
4. כתיבת שלטים ומודעות
6. כתיבת איחולים וברכות
7. קריאה בתפקידים
8. צפייה בסרטונים
9. עבודה בקבוצות- עריכת ספר הכיתה (תוצר קולקטיבי)
11. הזמנת מרצים אורחים לכיתה
12. משחקי סימולציה
13. חיפוש מידע באינטרנט

ג. פתרון שאלות

במד"ל פתרון לשאלות ולתרגילים שהופיעו בספר הלימוד.
לא נתנו תשובות לשאלות שבהן התלמידים צריכים להתייחס באופן אישי למטלות.

ד. הבנת הנשמע

במד"ל הנחיות לתלמידים ליחידת הבנת הנשמע, הנחיות להאזנה פסיבית והאזנה אקטיבית. התלמידים מאזינים לטקסט ופועלים על-פי הנחיות ההאזנה שביחידת הבנת הנשמע.

להלן שמות קטעי ההאזנה:

1. מגדל אייפל	2. ראש הכפר והאישה החכמה
3. טיגריס	4. לאכול כדי לגדול
5. הכנרת	6. המוח והלשון

למידה משמעותית

בסדרה "אופק לעתיד" לכיתה ו' משימות למידה משמעותית שבהן התלמידים מתנסים בחוויית הלמידה המשמעותית.

דוגמה למשימת למידה משמעותית:

טקסט: "הריאות הירקות" של המדינה

איתור מידע

התלמידים יערכו סיור עם המורה בישוב שלהם ויאתרו את מקומות "הריאות הירקות" של הישוב.

הפקת מידע חדש

התלמידים יסמנו במפת היישוב שלהם את מיקום "הריאות הירקות" של הישוב.

הבניית מידע

התלמידים יעבדו בקבוצות ויגדירו את המאפיינים של "הריאות הירקות" של היישוב: גן ציבורי, חורשה, משחקייה, פרחים, עצי נוי וכו'.

מפרט היחידות והטקסטים בספר

הטקסטים	היחידה
■ התלבושת האחידה בבית הספר ■ "שבוע ההכלה" בבית הספר	בבית הספר
■ שעון החורף בישראל ■ השעונים בעבר	השעון ולוח השנה
■ צרכנות נבונה ■ השוק העממי בעכו ■ בילוי בעיר יפו העתיקה	בילוי וקניות
■ עיצוב פרחים ■ השען החכם ■ אחמד צבעי מקצוען	בעלי מקצוע
■ "הריאות הירקות" של המדינה ■ טיול בשמורת טבע ■ המרווה	עולם הטבע
■ דלי המים הסדוק ■ כוחן של מילים ■ ראש הכפר והאישה החכמה ■ המסננות של סוקרטס ■ מעשים טובים	סיפורים
■ הפסקת חשמל ■ כובע בקסמים ■ בואו נאמין	כולנו ביחד
■ ריצה על הליכון או בחוץ? ■ כן, לארוחת בוקר ■ מי הברז	בריאות
■ חג החנוכה ■ רמדאן כרים ■ חג הבשורה אצל הנוצרים ■ חג הנביא סבלאן	חגים
■ סכנת הנרגילה ■ סכנת הקעקועים ■ תאונות ילדים בבית ■ גלישה בטוחה באינטרנט ■ בעד או נגד קיצור החופש הגדול ■ שיר: החופש הגדול- לאה נאור	סכנות וכללי זהירות
■ מגדל אייפל ■ ראש הכפר והאישה החכמה ■ טיגריס ■ לאכול כדי לגדול ■ הכנרת ■ המוח והלשון	הבנת הנשמע

מפרט נושאי הלשון בספר

הנושא	הקשר הטקסטואלי
מילות הקישור	התלבשות האחידה בבית הספר
סימני הפיסוק	" שבוע ההכלה" בבית הספר
התנועות	בילוי בעיר יפו העתיקה
בניין נפעל	השוק העממי בעכו
אותיות אה\וי	צרכנות נבונה
ההסגר- الجملة الاعتراضية	אחמד צבעי מקצוען
סמיכות חבורה ברבים	"הריאות הירקות" של המדינה
משקל קטלת- שמות מחלות	המרווה
דיבור ישיר ודיבור עקיף	דלי המים הסדוק
בניין נפעל זמן הווה	כוחן של מילים
הפנייה – المنادى	המסננות של סוקרטס
זמן הווה- בניין קל. פעלים לה"פ ע"ח. (ידע-ברח)	כן, לארוחת בוקר
כינויי רמז	חג החנוכה
קריאת התאריך בשפה העברית	חג הבשורה אצל הנוצרים

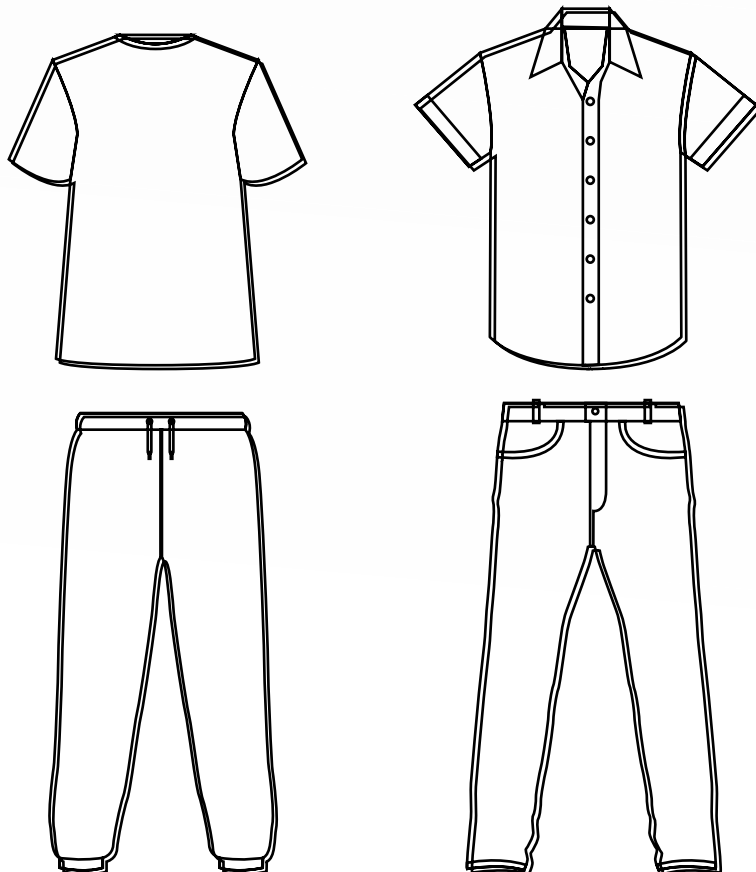
פרק ג'

ספר "אופק לעתיד" לכיתה ו' התייחסות מורחבת לטקסטים

התייחסות לטקסט: התלבושת האחידה בבית הספר (עמ' 6)

פתיח הטקסט

מומלץ לפתוח את השיעור בפעילות יצירתית. לחלק לתלמידים דפי צביעה, ציורים של תלבושת אחידה, ולבקש מהם לצבוע את דפי הצביעה בצבע האהוב עליהם. כל תלמיד יספר על צבעי התלבושת האחידה שלו ויסביר מדוע בחר בצבעים אלה.
דוגמה:

הצעות לפעילויות בשיעור

1. מומלץ לנהל דיון בכיתה :
האם אתם בעד/נגד תלבושת אחידה?
לאפשר לתלמידים לשכנע זה את זה בעמדתו : בעד/נגד.
2. משחק סימולציה - שיחה בין המנהל/ת לבין אחד התלמידים.
תלמיד/ה אחד ימלא תפקיד מנהל/ת בית הספר.
תלמיד/ה אחר מתנגד לתלבושת אחידה ומבקש מהמנהל לבטל את התלבושת האחידה.
המנהל/ת:.....
התלמיד/ה:.....

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. בכל פתיחת שנת לימודים, מתווכחים הורים ותלמידים על התלבושת האחידה בבית הספר.
ב. התומכים בתלבושת האחידה טוענים שהיא יוצרת שוויון בין התלמידים.
ג. המתנגדים לתלבושת האחידה טוענים שהיא מגבילה את חופש הבחירה אצל התלמידים.
ה. כדי להגביר את מחויבות ההורים והתלמידים לתלבושת האחידה, הנהלת בית הספר צריכה לשתף את ועד ההורים ואת מועצת התלמידים בבחירת צבע ואופנת התלבושת האחידה.

שאלה 2

- א. טוענים ב. מונעת ג. מפחיתה ד. חופש ה. בעד

שאלה 3

- א. נכון ב. לא נכון ג. נכון ד. נכון ה. נכון

שאלה 5

תומכים – מתנגדים

שאלה 6

בעד- נגד

שאלה 7

משום ש, גם.

שאלה 8

- א. מגדילה ב. יפסיק ג. הכנסות ד. הוספה
ה. סבה ו. לתלבושת האחידה ז. מכעיס.

ידע לשוני

שאלה 1

- א. זמן ב. הוספה ג. ניגוד ד. סיבה ה. ניגוד ו. תוצאה

שאלה 2

- א. ו' ב. משום ש ג. כדי ד. בזמן ה. אך

שאלה 3

- א. ניגוד ב. מטרה ג. סיבה ד. תוצאה ה. הוספה

התייחסות לטקסט: "שבוע ההכלה" בבית הספר (עמ' 12)

פתיח הטקסט

מומלץ לפתוח את השיעור בשמש אסוציאציה.

לשאל את התלמידים:

מה עולה בדעתכם כאשר אתם שומעים את המילה "הכלה"?

תשובות מצופות:

- נבין זה את זה.
- נתנהג בנימוס עם האחרים וכו'.
- נעזור האחד לשני.
- לבקש מהתלמידים לחבר משפטים על צירופי המילים הנ"ל.

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. לחלק לתלמידים שמיניות בריסטולים וטושים. לבקש מהתלמידים שיכתבו על הבריסטולים מילים טובות שקשורות ל"הכלה", כמו: סבלנות, אהבה, עזרה, ביחד וכו'.

לתלות את הבריסטולים על הלוח ולבקש מהתלמידים שיקראו את המילים הטובות שכתבו התלמידים.

2. מומלץ שהתלמידים יצפו בסרטון בשם "אני אוהב אותך", בקישור:

<http://www.itu.cet.ac.il/אני-אוהב-אותך>

הסרטון עוסק בערך השוני וקבלת האחר.

בסרטון מופיעה דמות "מאור", תלמיד, שיש לו הפרעות קשב וריכוז ומתקשה בלימודים, אבל הוא ילד שמוכשר בציורים.

ההורים והחברים התייחסו אליו כילד עצלן, ולא שמו לב לכישורי הציור שלו.

לאחר הצפייה, מומלץ לפנות אל התלמידים בשאלות:

א. מה הסביבה הקרובה של מאור (הורים וחברים) חושבת עליו?

ב. כיצד אתם הייתם מתייחסים למאור?

ג. לאחר הצפייה בסרטון, האם הייתם מכנים את מאור כילד עצלן? נמקו.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. המורה דינא הודיעה בשעת המחנך, שבשבוע הבא יתקיים "שבוע ההכלה" בבית הספר.
ב. המורה דינא שאלה את התלמידים: "מי מכם יודע מהי המשמעות של המילה הכלה?"
ג. ההסבר של סמיר: הכלה היא מדה טובה, שבה אנו מכילים וסופגים התנהגות רעה של חברים.
ד. מיסון אינה מסכימה להסבר של סמיר, כי היא חושבת שאם נותר ולא נגיב להתנהגות רעה של חברים, הם ימשיכו להעליב ולפגוע בנו.
ה. אמירה חושבת שאין ההכלה משמעותה שנוותר ולא נעשה כלום למי שפוגע בנו, אלא לא להעניש אותם על דעת עצמנו.
ו. המורה דינא הוסיפה, שהכלה משמעותה גם שנקבל ונכיל את השוני של חברים: במין, בגזע, בדת ובדעות, ונתנהג בכבוד ובסובלנות עם האחרים.

שאלה 2

סבלנות קבלת האחר כבוד סובלנות ביחד פיוס ויתור

שאלה 3

א. ריב ב. סובלנות ג. מתח ד. עצב

שאלה 4

ציור 2

שאלה 5

ואהבת לרעך כמוך.

שאלה 6

האדם המבוגר מבין ומכיל את התנהגות האדם הצעיר ממנו.

שאלה 7

א. לחברים ב. מסרב ג. שום דבר ד. ניגוד ה. נגיעה

ידע לשוני

שאלה 1

א. סימן שאלה ב. פסיק ג. שתי נקודות ד. נקודה ה. מירכאות

שאלה 2

א. לא נכון ב. נכון ג. לא נכון ד. נכון ה. לא נכון ו. נכון

שאלה 3

סימני הפיסוק ברצף:

שתי נקודות - נקודה - שתי נקודות - פסיק - פסיק - פסיק - נקודה

התייחסות לטקסט: שעון החורף בישראל (עמ' 19)

פתיח השיעור

שעון קיר

מומלץ שהמורה יביא לכיתה שעון קיר ויסביר לתלמידים איך מזיזים את המחוגים שעה אחת אחורה בחורף (שעון החורף) ואיך בקיץ מזיזים המחוגים שעה אחת קדימה (שעון הקיץ).

דוגמה:

מומלץ לנהל שיחה מקדימה עם התלמידים :
מדוע בעונת החורף עוברים לשעון חורף ובעונת הקיץ עוברים לשעון קיץ?

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. לבקש מהתלמידים לגלוש באתר :

<https://shaonolami.co.il/>

ולציין מהי השעה במדינות :
מצרים, לבנון, אנגליה, צרפת ואמריקה.

2. לנהל דיון בכיתה :
האם אתם בעד/נגד שעון החורף? נמקו.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. בנג'מין פרנקלין הוא בעל הרעיון של שעון החורף.
ב. בנג'מין פרנקלין היה שגריר ארה"ב בצרפת בשנת 1784.
ג. בנג'מין פרנקלין הציע לצרפתים שכדאי בעונת החורף להזיז את השעון שעה אחת אחורה ואז לקום מאוחר יותר ולנצל את האור הטבעי של היום כדי לחסוך בנרות.
ד. בעונת הקיץ מזיזים את השעון שעה אחת קדימה כדי לקום מוקדם יותר ולנצל את שעות האור של היום.
ה. היתרון של שעון החורף הוא חיסכון באנרגיה.
ו. ארה"ב, צרפת, גרמניה, ישראל.
ז. המתנגדים לשעון החורף בישראל טוענים, שהוא מיותר, גורם לשיבושים בחיי המשפחה, גורם להפרעות בשינה ואיננו מעודד פעילות גופנית במהלך היום.
ח. התומכים בשעון החורף בישראל טוענים שהתרומה הכלכלית שלו רבה מאוד. ישראל חוסכת כל שנה בערך 300 מיליון דולר בצריכת החשמל ואנרגיה.

שאלה 2

- א. נכון ב. לא נכון ג. נכון ד. נכון ה. לא נכון

שאלה 3

- א. שגריר ב. האור ג. לחסוך ד. טוענים ה. התומכים

שאלה 4

ההפך	המלה
מוקדם	מאוחר
אור	חשיכה
לבזבז	לחסוך
מסכים	מתנגד
קל	חמור
נחוץ	מיותר
לכבות	להדליק

שאלה 5

- א. המדינות שהשתתפו במלחמה :
גרמניה, אוסטריה, האימפריה העות'מאנית, בולגריה.
מנגד: מדינות בשם "מדינות ההסכמה" : בריטניה, צרפת, רוסיה, איטליה, אוסטריה, ארצות הברית.
ב. המלחמה פרצה בשנת 1914
ג. נצח במלחמה זו מדינות ההסכמה הנ"ל.

שאלה 6

- ב. אפריקה, אסיה, אירופה
ג. ספרד
ד. היס התיכון

שאלה 7

- א. אירופה ב. ירושלים ג. סוחר ד. חשמל ה. חורף

שאלה 8

- א. لا حاجة له ב. חסרון ג. לשעון החורף ד. ארצות הברית

ידע לשוני

שאלה 1

- א. מטרה ב. זמן ג. הוספה ד. תוצאה

שאלה 2

המדינות של העולם
החיים של המשפחה
הצריכה של החשמל
המלחמה של העולם

שאלה 3

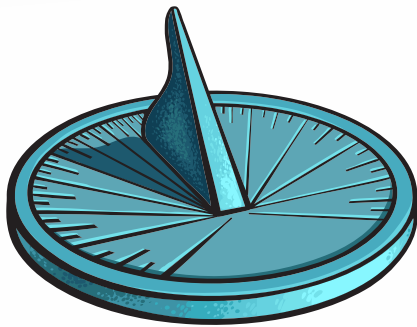
ינהיגו יוכלו

התייחסות לטקסט: השעונים בעבר (עמ' 25)

פתיח השיר

מצגת

מומלץ שהמורה יכין מצגת על סוגי השעונים בעבר ועל סוגי השעונים היום :
■ שעון השמש ■ שעון החול ■ שעון המים
■ שעון יד ■ שעון כיס ■ שעון קיר ■ שעון מעורר ■ שעון ספורט
התלמידים יציינו את שמות השעונים במצגת.

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. מומלץ להביא לכיתה שעון חול ולהראות לתלמידים איך מודדים את הזמן בשעון החול.
2. מומלץ להביא לכיתה שעון מעורר ולהראות לתלמידים איך משתמשים בשעון המעורר.
3. מומלץ להביא לכיתה שעון ספורט ולהראות לתלמידים איך מודדים את הזמן בתחרויות ספורט.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. השעונים הפשוטים בעבר לא היו מדויקים כמו השעונים המכאניים המתקדמים שבימינו.
- ב. שעון השמש היה מורכב ממוט ומשטח המחולק לשעות. השמש מאירה על המוט והצל שלו נע במשך היום על המשטח וכך היו מודדים את הזמן על פי מיקום הצל של המוט שבמשטח.
- ג. המגבלות של שעון השמש שאי אפשר להשתמש בו בתוך הבית, בלילה ובימים מעוננים.
- ד. מדידת הזמן מסתיימת בשעון המים כאשר המים אוזלים מכלי המים.
- ה. שעון המים מתקדם יותר משעון השמש כי אפשר למדוד בו את הזמן בכל מקום, בכל זמן ובכל מזג אויר.
- ו. שעון החול מורכב משני כדורי זכוכית המחברים זה לזה וביניהם פתח צר מאוד.
- ז. כדי להתחיל את מדידת הזמן לפי שעון החול, צריך להפוך את השעון כדי שגרגרי החול יתחילו לזרום מהכדור העליון אל הכדור התחתון.
- ח. מדידת הזמן מסתיימת בשעון החול כאשר גרגרי החול שבכדור העליון נשפכים אל הכדור התחתון.

שאלה 2

- א. לא נכון ב. נכון ג. נכון ד. לא נכון

שאלה 3

- א. הראשונים ב. מודדים ג. הזמן ד. זכוכית ה. התחתון

שאלה 4

- א. השעונים הראשונים בעבר היו שעונים פשוטים וטבעיים.
- ב. השעונים הישנים בעבר לא היו מדויקים כמו השעונים שבימינו.
- ג. שעון המים עשוי מכלי שבחלקו התחתון קיים חור.
- ד. היו הופכים את השעון וגרגרי החול מתחילים לזרום מהכדור העליון אל הכדור התחתון.
- ה. מדידת הזמן מסתיימת כאשר גרגרי החול הדקים נשפכים אל הכדור התחתון.

שאלה 5

מימין לשמאל:

- שעון קיר שעון מעורר שעון יד שעון ספורט

שאלה 6

הצירוף של המלה "שעון"	המשמעות של הצירוף
בשעות הקטנות של הלילה	בשעות המאחרות של הלילה
הגיעה שעתו	נפטר
שחקה לו השעה	היה לו מזל
בכל שעה	בכל זמן
באותה שעה	באותו זמן
שעת האפס	שעה בה מתחילה הפעולה

שאלה 7

- א. האחרונים
- ב. עוצר
- ג. ניגוד
- ד. לשעונים הראשונים
- ה. מ.ד.ד.

ידע לשוני

שאלה 1

- א. (על) ב. (את) ג. (על) ד. (עד) ה. (אל)

השאלה 2

- א. היו ב. שמש ג. התבסס ד. השתמשו ה. הופכים

שאלה 3

- גרגר חול דק
- שעון פשוט וטבעי
- יום מעניין
- השעון הראשון
- כדור זכוכית

התייחסות לטקסט: בילוי בעיר יפו העתיקה (עמ' 31)

פתיח הטקסט

צפייה בסרטון

מומלץ לפתוח את השיעור בצפייה בסרטון על העיר יפו העתיקה בקישור:

<https://www.youtube.com/watch?v=LRQR4ffRwM0>

לאחר הצפייה לשאול את התלמידים על האתרים והמקומות ההיסטוריים שראו בסרטון.

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. פעילות בקבוצות:

לחלק את התלמידים לקבוצות. כל קבוצה תכין חומר מהאינטרנט על המקומות והאתרים שהופיעו בטקסט, כמו: מסגד חסן ביק, שוק הפשפשים, סלע אנדרומדה, נמל יפו וכו'.

2. כל קבוצה תבחר נציג שיקרא בפני התלמידים את החומר שהכינה קבוצתו.

3. לאסוף את כל החומרים שהכינו התלמידים ולסדר אותם יחד בצורת "ספר הכיתה".

דוגמה:

בית ספר כוכב הגליל

ספר הכיתה

הנושא: אתרים בעיר יפו העתיקה

כיתה ו' (2)

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. אבו אמיר ובני משפחתו החליטו לבלות בסוף השבוע בעיר יפו.
ב. הם החליטו לבלות : בנמל יפו, מסגד חסן ביק, מוזיאון יפו, כיכר השעון ושוק הפשפשים.
ג. אמיר בקש קודם לבקר בשוק הפשפשים כי הוא אוהב לראות עתיקות.
ד. אמירה בקשה לטייל בנמל יפו כדי לראות את סלע אנדרומדה שמסופר עליו באגדות.
ה. אבו אמיר ובני משפחתו התפללו במסגד מחמודיה.
ו. אמירה בקשה לאכול רק סלט במסעדה כי היא ילדה צמחונית.
ז. אבו אמיר שלם את החשבון במסעדה בכרטיס אשראי.

שאלה 3

- א. לא נכון ב. נכון ג. לא נכון ד. נכון ה. לא נכון

שאלה 4

- ד א ג ב ה

שאלה 5

- א. בוחרים
ב. לבקר
ג. משך
ד. הגיש
ה. כרטיס

שאלה 6

ההפך	המילה
זול	יקר
חדש	ישן
בהתחלה	בסוף
קבל	מסר
נשאר	עזב
למכור	לקנות

ידע לשוני

שאלה 1

הפעם החליטו לבלות בעיר נפו.

הפעם : פתח, פתח, פתח.

החליטו : סגול, חיריק מלא, שורוק.

לבלות : פתח, חולם מלא.

בעיר : קמץ, חיריק מלא.

נפו : קמץ, חולם מלא.

אמיר בקש לבקר קדם בשוק הפשפשים.

אמיר : קמץ, חיריק מלא.

בקש : חיריק, ציריה.

לבקר : פתח, ציריה.

קדם : חולם חסר, סגול.

בשוק : שורוק.

הפשפשים : פתח, חיריק, חיריק מלא.

שאלה 2

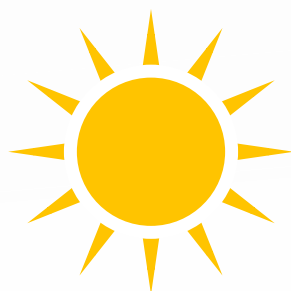
מקום מסגד תפריט מלצר חשבון אוהב

התייחסות לטקסט: השוק העממי בעכו (עמ' 36)

פתיח השיר

שמש אסוציאציה

לפתוח את השיעור בשמש אסוציאציה ולשאול את התלמידים:
אילו מקומות עולים בדעתכם כאשר אתם שומעים את המילה עכו?

תשובות מצופות:

מסגד אלג'זאר נמל עכו מוזיאון עכו שוק עכו המסעדות בעכו וכו'.
לשאול את התלמידים:
האם בקרתם במקומות האלה? אם כן ספרו.

הצעות לפעילויות בשיעור:

צפייה בסרטון

1. מומלץ שהתלמידים יצפו בסרטון על העיר עכו העתיקה בקישור הבא:
(סיור מרתק, עכו העתיקה). (HearingImpaired) - YouTube (Hebrew)

<https://www.youtube.com/watch?v=ZiBMD2XoL2c>

לשאול את התלמידים לאחר הצפייה על האתרים והמקומות ההיסטוריים שראו
בסרטון.

2. מומלץ להביא לכיתה את מפת ארץ ישראל, התלמידים יציינו במפה את העיר עכו,
את הערים והכפרים הקרובים לעיר עכו, את הים שממערב לעיר עכו.
התלמידים יציינו במפה את הערים הסמוכות לים התיכון.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. השוק העממי נמצא בעיר עכו.
- ב. נקרא גם לשוק הזה בשם השוק הצבעוני.
- ג. השוק בנוי מדוכנים צפופים וסמטאות צרות המתחברות אל השוק.
- ד. המוכרים מציעים ללקוחות שפע של סחורה מגוונת: מאפים, תבלינים, צעצועים, בגדים לכל הגילאים, ירקות, פרות ודגים.
- ו. המוכרים מציגים בפני הלקוחות דגי ים טריים ואיכותיים.
- ז. נמל עכו משמש היום, מקור פרנסה לדייגים ואתר שיט לטיולים.
- ח. נמל עכו בנוי על שרידי נמל עתיק מהתקופה הצלבנית.

שאלה 2

- א. השוק העממי שנקרא לו גם בשם השוק הצבעוני נמצא בעיר עכו העתיקה.
- ב. הרבה תיירים מכל רחבי העולם באים לבקר בעיר עכו העתיקה.
- ג. השוק בנוי מדוכנים צפופים וסמטאות צרות המתחברות אל השוק.
- ד. נמל עכו, הוא אחד הנמלים העתיקים ביותר בעולם.
- ה. בסביבת הנמל נפתחו בשנים האחרונות מסעדות, בתי קפה וחנויות שונים.

שאלה 3

המלה	ההפך
צרות	רחבות
עתיקה	חדשה
נפתח	נסגר
צפופים	פזורים
מוכרים	קונים

שאלה 4

- א. הגן הבהאי בעכו
- ב. נמל עכו
- ג. חומות עכו
- ד. המגדלור
- ה. תל נפוליון
- ו. מסגד אלג'זאר

שאלה 5

- א. התקופה הצלבנית
ב. הנמל אינו פעיל היום מבחינה מסחרית
ג. אך
ד. לנמל עכו

שאלה 6

מהפך

שאלה 7

- איתור מידע
א. רחוב סלאח א-דין
ב. מסגד אלג'זאר, החמאס התורכי.
ג. מוזיאון עוקאשי
ד. כנסיית סנט ג'ון

ידע לשוני

שאלה 1

נקרא, נמצא, נחשב.
נפתחו.

שאלה 2

הפועל	נסעה	נכתבו	נגעתי	נפגעו	נמסרה
השרש	נ.ס.ע	כ.ת.ב	נ.ג.ע	פ.ג.ע	מ.ס.ר

שאלה 3

נמצא, נרדמה, נפגעי, נפתחו, נחשב, נקראו.

שאלה 4

קל	מצא	קראו	חשבה	פתח	מסרתם
נפעל	נמצא	נקראו	נחשבה	נפתח	נמסרתם

התייחסות לטקסט: צרכנות נבונה (עמ' 44)

פתיח השיעור

משחק סימולציה (סופר מרקט בכיתה)

התלמידים ימלאו תפקיד הורים ויקנו מוצרים מהסופר-מארקט.

דוגמה:

שמן, סוכר, מלח, סבונים, קמח, משחת שיניים, תבלינים וכו'.

לבקש מהתלמידים לקרוא את שמות המוצרים שקנו מהסופר-מארקט.

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. לפרוס על הרצפה בכיתה כרטיסיות שכתוב עליהן שמות מוצרים.

לבקש מהתלמידים לבחור עשרה מוצרים חיוניים ביותר למשק הבית שלהם, ולהסביר מדוע חזרו במוצרים אלו.

2. משחק סדר עדיפות:

לרשום שמות עשרה מוצרים ולבקש מהתלמידים לסדר אותם מ 1-10 לפי סדר חשיבותם היום-יומי.

נס- קפה	
שמן	
לחם	
פיצוחים	
עוגיות	
מלח	
תבלינים	
גלידה	
ביצים	
חלב	

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. הפיתוי במחירים ובמצעים דרך הפרסומות דוחף את הלקוחות לקניית מצרכים שאינם נחוצים להם.
- ב. הרשות להגנת הצרכן פועלת כדי לעודד צרכנות נבונה ולהעלאת המודעות לזכויות הצרכנים.
- ג. מטרת הרשות לזכויות הצרכן, העלאת המודעות לזכויות הצרכן ולאפשר לצרכנים לקבל החלטות נכונות בקניות שלהם.
- ד. חל איסור על הטעת הצרכן במחיר או במידע על איכות המוצר.
- ה. מטרת הצגת מחיר על גבי המוצרים כדי להביא לידיעת הצרכנים את עלות העיסקה, וכדי לאפשר להם להשוות בין מחירי המוצר מאותו סוג בחנויות ובבתי עסק אחרים.
- ו. הרשות להגנת הצרכן מפעילה תכניות חינוכיות בבתי הספר במטרה להקנות לתלמידים ידע וכלים אשר יאפשרו להם להתנהג כצרכנים נבונים בעתיד.

שאלה 2

- א. כדי לעודד צרכנות נבונה.
- ב. כדי להביא לידיעת הצרכנים את עלות העיסקה.
- ג. כדי לא לפגוע ביכולתו לקבלת החלטות נכונות ברכישת המוצרים.
- ד. במטרה להקנות ידע וכלים לתלמידים אשר יאפשרו להם להתנהג כצרכנים נבונים בעתיד.

שאלה 3

התוצאה	הסיבה
לכן הם קונים מצרכים מיותרים שאינם נחוצים להם.	הפרסומת המסחרית לפעמים מטעה ומבלבלת את הצרכנים בקניות שלהם
זכותו להחזיר את המוצר לבעל העסק ולקבל פיצוי.	אם הלקוח מוצא פגם במוצר שקנה
הלקוחות הצליחו להשוות בין המחירים של אותם מוצרים בחנויות אחרות.	בעל החנות הציג את המחירים על גבי המוצרים שלו

שאלה 4

חנות דברי חשמל	חנות בגדים	חנות צעצועים	חנות נעליים	חנות לדברי מטבח
מקרר	צעף	בובה	נעלי ספורט	מסננות
מגהץ	חליפה	פאזל קוביות	מגפיים	צלחות
תנור חמום	סודר	קסדת כבאי	סנדלים	סכינים

שאלה 5

- א. בשנים האחרונות מפעילה הרשות להגנת הצרכן תכניות חינוכיות בבתי ספר רבים.
 ב. התלמידים ילמדו איך להיות צרכנים נבונים בעתיד.
 ג. התכניות כוללות סדנאות בנושא התנהגות לצרכנות נכונה ונבונה.
 ד. הפיתוי במחירים ובמבצעים דרך הפרסומות דוחף את הלקוחות לקניית מצרכים מיותרים.
 ה. חוק הגנת הצרכן משנת 1981 מקנה לצרכן זכויות רבות.

שאלה 6

- א. תמיד
 ב. נחוצים
 ג. מעלה
 ד. חכמה
 ה. מטרה
 ו. ציבור הצרכנים
 ז. ט.ע.ה

שאלה 7

יחיד	רבים
בית חולים	בתי חולים
בית אבות	בתי אבות
בית חרושת	בתי חרושת
בית מלאכה	בתי מלאכה
בית בד	בתי בד

שאלה 10

- תשבץ
 1. מבצעים
 2. צרכן
 3. כדי
 4. נבון
 5. מוצר
 6. תות

ידע לשוני

שאלה 1

- א. חֹבֶת הַצָּגַת מַחִיר עַל גַּבִּי הַמוֹצָר.
 ב. הַתְּכַנִּיּוֹת כּוֹלָלוֹת סִדְנָאוֹת בְּנוֹשָׂא הַתְּנִיָּגוֹת לְצִרְכָּנוֹת נְכוֹנָה.

שאלה 2

- א. (על)
 ב. (בין)

התייחסות לטקסט: עיצוב פרחים בבית (עמ' 52)

פתיח השיעור

צפייה בסרטון

מומלץ לפתוח את השיעור דרך צפייה בסרטון עיצוב פרחים בקישור הבא:

<https://www.youtube.com/watch?v=IqIRdKunun4>

לאחר הצפייה בסרטון, לשאול את התלמידים:

- מה ראיתם בסרטון?
- מהם הצבעים של הפרחים?
- איפה שמה מעצבת הפרחים את זר הפרחים?
- תארו את הפרחים שהכינה מהם מעצבת הפרחים זר פרחים.

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. מומלץ שהתלמידים יביאו פרחים לכיתה ויכינו מהם זרי פרחים. לקשט את הכיתה בזרי הפרחים שהכינו התלמידים.
 2. להזמין לכיתה מעצבות פרחים שיסביר וידגימו לתלמידים איך מעצבים פרחים.
 3. לבקש מהתלמידים לחבר מילים מאותיות צירוף המילים: עיצוב פרחים.
- דוגמה:** עיצוב פרחים
צב ים עוצב ברח וכו'.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. כאשר סיימה מונא את בית הספר התיכון היא למדה באחת המכללות לעיצוב פרחים.
- ב. מונא למדה במכללה לעיצוב פרחים, איך לטפל בפרחים, איך להשתמש בצבעים ובחומרי הגלם הדרושים לעבודה ואיך לעצב זר פרחים ולהתאימו לכל אירוע.
- ג. מונא בחרה להכין לאחותה עולא ביום ההולדת שלה, זר פרחים בצורת כתר על הראש.
- ד. החומרים הם: חוט ברזל דק, סרט הדבקה, וצרור פרחים בצבע ורוד ובצבע לבן.
- ה. מונא לקחה פרח אחד, לפפה את הגבעול שלו צמוד לחוט הברזל, כאשר סיימה לקחה סרט הדבקה והדביקה אותו מסביב לגבעול, וכך הדביקה את כל הפרחים.
- ו. מונא קשרה את קצוות חוט הברזל בסרט שיער לבן.

שאלה 2

- א. לא נכון ב. נכון ג. לא נכון ד. לא נכון ה. נכון

שאלה 3

- א. גן ילדים
- ב. בית ספר יסודי.
- ג. בית ספר חטיבת ביניים.
- ד. בית ספר תיכון.
- ה. המכללה לעיצוב פרחים.

שאלה 4

- א. חי בסרט- אדם לא מציאותי. (غير واقعي)
- ב. כמו בסרטים- דברים מיוחדים ובלתי שגרתיים. (أمور غير عادية)

שאלה 5

- אין לקבוע עובדות על פי סימנים קטנים.

שאלה 6

- א. אין ילד או ילדה שלא אוהבים את מראהו של זר פרחים המונח על הראש.
- ב. היא בחרה להכין לאחותה עולא זר פרחים בצורת כתר על הראש.
- ג. בחרה, אמרה, התחילה.
- ד. על, עם

שאלה 7

הצירוף של המלה "ראש"	המשמעות של הצירוף
בקלות ראש	בזלזול باستهتار
יושב ראש	מנהיג\ מנהל قائداً مدير
חפוי ראש	מביש خجل\ موبخ
למעלה מהראש	הרבה מאד كثير جدا
תודה מראש	נוסח ברכה במכתבים شكرا سلفا
בכבד ראש	ברצינות بجدية

שאלה 9

- הכנת חוט ברזל דק, צרור פרחים וסרט הדבקה.
- לפוף גבעול פרח אחד והצמדתו לחוט הברזל.
- הדבקת הפרח על חוט הברזל בסרט הדבקה.
- הצמדת והדבקת שאר הפרחים על חוט הברזל.
- קשירת קצוות חוט הברזל בסרט שער.

ידע לשוני

שאלה 1

- אני נרשמתי לאחת המכללות לעיצוב פרחים.
- הוא נרשם לאחת המכללות לעיצוב פרחים.
- הם נרשמו לאחת המכללות לעיצוב פרחים.
- הן נרשמו לאחת המכללות לעיצוב פרחים.

שאלה 2

- אתה בחרת להכין לה זר פרחים.
- את בחרת להכין לה זר פרחים.
- אתם בחרתם להכין לה זר פרחים.
- אתן בחרתן להכין לה זר פרחים.

שאלה 3

- זמן
- תוצאה
- מטרה
- זמן
- סיבה

שאלה 4

- נרשמה
- נרשמנו
- נרשמתם
- נרשמת

התייחסות לטקסט: השען החכם (עמ' 58)

פתיח השיעור

ניבוי הטקסט

מומלץ לפתוח את השיעור באסטרטגית הניבוי, לנבא את תוכן הסיפור על-פי רמזי תוכן: הכותרת, האיור ופתיח הסיפור: "בעיר אחת עמד מגדל גבוה ובראשו שעון גדול".

לבקש מהתלמידים לדמיין את האירועים בסיפור על-פי רמזי התוכן הנ"ל.

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. מטלה לתלמידים בכיתה:

התלמידים יכתבו שמות בעלי מקצוע על-פי משקל "קטל" ויציינו את התפקיד שלהם.

דוגמה:

התפקיד	בעל המקצוע
מתקן שעונים	שען
	נגר
	טבח
	גנן
	פחח
	צלם

2. לבקש מהתלמידים לחבר מילים מאותיות הכותרת:

השען החכם

דוגמאות:

■ חם ■ שן ■ שכח ■ כמה ■ הם ■ ענה וכו'.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. בראש המגדל יש שעון גדול.
ב. אנשי העיר היו נושאים את עיניהם לעבר השעון ויודעים מהי השעה.
ג. הציפור שנפרדה מלהקת הציפורים התיישבה על המחוג הקטן שעמד על הספרה שתיים.
ד. כאשר התיישבה הציפור על המחוג הקטן, הוא צנח בבת אחת אל הספרה שש.
ה. האנשים נבהלו כאשר ראו את השעון, כי השעה כבר שש בערב, נגמר היום והם לא הרגישו כלל בזמן.
ו. כאשר ראו תושבי העיר שהמחוג הקטן עומד על הספרה שש, הם מהרו לסגור את החנויות ולהכין ארוחת ערב.
ז. השען הביט בשמש שעמדה באמצע השמים כמו בכל יום בשעה שתיים, ואז הבין שהשעה היא שתיים ולא שש בערב.
ח. השען טפס על סלם והזיז את המחוג הקטן של השעון אל הספרה שתיים.

שאלה 2

חכם

שאלה 3

- א. נכון ב. לא נכון ג. נכון ד. לא נכון ה. נכון ו. נכון

שאלה 4

ב ד ג ה א

שאלה 5

يصعب الحصول على صديق في سنة، لكن يسهل فقدان صديق في ساعة.

שאלה 7

- א. מגדל ב. התיישבה ג. צנח ד. להכין ה. הזיז

שאלה 8

הצירוף של המילה "נשא"	המשמעות של הצירוף
נשא אישה	התחתן - تزوج
נשא דברים	נאם - القى خطابا
נשא פרי	הצליח - نجح حقق الهدف
נשא את רגליו	ברח - هرب
נשא עיניו	הסתכל לעבר - نظر نحو

שאלה 9

צנח	ירד
נגמר	הסתיים
הביט	הסתכל
חכם	נבון
נבהל	פחד

שאלה 10

התבונן, ראה, הביט.

ידע לשוני

שאלה 1

- א. נפרדה, נגמר
- ב. ואז
- ג. נשאו
- ד. ציפור- ציפורים ספרה- ספרות

שאלה 2

- א. נפרדה (פ.ר.ד.)
- ב. נגמר (ג.מ.ר.)
- ג. נבהל (ב.ה.ל.)
- ד. נדהמו (ד.ה.מ.)

שאלה 3

- א. נגמרה
- ב. נבהל
- ג. נפרדה
- ד. נדהמתי

התייחסות לטקסט: אחמד צבע מקצוען (עמ' 64)

פתיח השיעור

טרום קריאה

מומלץ לפתוח את השיעור בשאלות טרום קריאה, שאלות הכנה מקדימה לטקסט:

דוגמאות:

- על-פי הכותרת, מהי התכונה המאפיינת את אחמד?
- לפי דעתכם, מדוע קראו לאחמד בשם "צבעי מקצוען"?
- מהן התכונות המאפיינות את בעל המקצוע המקצוען?

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. מטלה לתלמידים בכיתה:

התלמידים יכתבו שמות בעלי מקצוע על-פי משקל "קטל" ויציינו את התפקיד שלהם.

דוגמה:

התפקיד	בעל המקצוע
מכין ארונות, שולחנות ורהיטים	נגר

2. קריאת הסיפור בתפקידים:

- תלמידה אחד יקרא את ההקדמה לסיפור.
- תלמידה אחת במקום האם.
- תלמיד אחד במקום האב.
- תלמיד אחד במקום אחמד הצבע.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. אחמד צבע מקצוען.
ב. ההורים בקשו מאחמד שיצבע את הבית שלהם.
ג. אחמד היה דוחה את צביעת הבית של הוריו למועד אחר כי היה עסוק מאוד ואין לו אפילו רגע אחד של מנוחה.
ד. פקעה סבלנותה של האם מההבטחות של בנה כאשר התעוררה בבוקר וראתה שכבות צבע דקות שהתקלפו מהתקרה ונפלו על המיטה..
ה. "כל פעם אתה מוצא תירוץ כדי להתחמק מצביעת הבית שלנו"
ו. דחף את אחמד להביא את סולמו ולהתחיל בצביעת הבית של הוריו, כאשר נפלו על ראשו צבעים שהתקלפו מהתקרה.
ז. משתמשים בפתגם: "السكافي حافي والخياط عريان" כאשר בעל המקצוע מזניח את עצמו, למשל: החיט תופר חליפות לאחרים ושוכח לתפור חליפה לעצמו.

שאלה 2

- א. אחמד התחיל לשפשף ולגרד את הצבע הישן מעל לקירות.
ב. ההורים שמחו מאוד והודו לאחמד על עבודתו המקצועית.
ג. ההורים ראו שכבות צבע דקות שהתקלפו מהתקרה ונפלו על מיטתם.
ד. אחמד עסוק מאוד אין לו אפילו רגע אחד של מנוחה.
ה. ההורים בחרו לצבוע את חדר השינה בצבע סגול.

שאלה 3

- א. לצבע ב. בבית ג. בעלי מקצוע ד. רהיטים ו. צבעים

שאלה 4

الصبر مفتاح الفرج.

שאלה 5

הצירוף של המילה סבלנות	המשמעות של הצירוף
התאזר בסבלנות	לא מהר
חסר סבלנות	חסר יכולת לחכות
פקעה סבלנותו	לא יכול לסבול עוד

שאלה 6

ג ב ו ד א ה

שאלה 7

א. לאחמד ב. להורים ג. ניגוד ד. מטרה ה. עבות

שאלה 9

תשבץ

ה 7	ה 6	ע 5	ב 3	צ 12	
ת	ו	נ	ל 4	ב	ס 2
ע	ר 4		ה	ע	פ 31
ו	י	ת	ס 5	י	ק
ר			י		ע
ר	ק 7	מ	ח	ת	ה 6

ידע לשוני

שאלה 1

- לשמחתי הרבה
- זכרונו לברכה
- תודה לאל
- לדעתי

שאלה 2

- שכבות צבע - צביעת הבית.
- קראה לבנה: "אחמד, אתה חזב להתחיל היום בצביעת הבית!"
- כאשר
- שכבת צבע

שאלה 3

- אצבע
- דוחה
- מוצא
- בחרו
- ה. קראה

שאלה 4

יחיד	רבים
שכבת צבע	שכבות צבע
בית ספר	בתי ספר
כלי עבודה	כלי עבודה
חדר שינה	חדרי שנה
עבודת צבע	עבודות צבע

התייחסות לטקסט: "הראות הירקות" של המדינה (עמ' 72)

פתיח השיעור

צפייה בסרטון

מומלץ לפתוח את השיעור בצפייה בסרטון על הגן הלאומי ירקון שהוא הריאה הירוקה של אזור גוש דן, בקישור הבא:

<http://www.baba-mail.co.il/video.aspx?emailid=30994>

לאחר הצפייה בסרטון, לשאול את התלמידים על הדברים שראו בסרטון: פארק, נחל, עצים, פרחים, ציפורים, שעשועים, מסלולים וכו'.

לנהל שיחה עם התלמידים:

■ מדוע קוראים לפארק שצפו בסרטון בשם הריאה הירוקה?

■ במה דומה הריאה הירוקה לריאה של האדם?

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. מומלץ לתת לתלמידים מטלה, שיכתבו בדף עבודה, במה דומות הריאות של האדם "לריאות הירקות" של המדינה.

הריאות של האדם	הריאות הירקות של המדינה

2. עבודות יצירה

לחלק את התלמידים לקבוצות.

כל קבוצה תכין מבריסטולים וקרטונים אתר נופש: עצים, פרחים, שבילים, משחקייה וכו'.

כל קבוצה תציג את אתר הנופש שהכינה ותספר עליו בפני התלמידים בכיתה.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. הריאות הירקות הן כינוי לשטחים פתוחים בתחומי שטחים עירוניים בנויים.
ב. כינו את השטחים הירוקים הפתוחים בשם הריאות הירקות כי העצים בשטחים הפתוחים מסננים את האוויר ומיצרים חמצן כמו התפקיד של ריאות האדם.
ג. העצים מסננים את האוויר ומיצרים חמצן כמו התפקיד של ריאות האדם.
ד. המון בני האדם שמתגוררים בבתים הצפופים בשטחים העירוניים, התנועה הערה של מכוניות ואוטובוסים והעשן הנפלט ממכוניות גורמים לזיהום האוויר והסביבה.
ה. השטחים הירוקים שבקרבת השטחים הבנויים מטהרים את האוויר המזוהם ומסייעים לאיכות חיים טובה יותר.
ו. השטחים הירוקים מסייעים לאיכות חיים טובה יותר כי התושבים יכולים לבלות את שעות הפנאי שלהם קרוב לבית, לקיים פעילות ספורט, טיולים, מסיבות וליהנות מנוף יפה ואווירה נוחה.
ז. כדי לשמור על איכות חיים טובה על המדינה להקצות יותר שטחים ירוקים בקרבת השטחים העירוניים, להעלות את המודעות לשמירה על איכות הסביבה ולעודד פעילויות קרבה לטבע ולסביבה.

שאלה 2

- א. העצים בשטחים הפתוחים שבקרבת השטחים הבנויים מטהרים את האוויר.
ב. השטחים הירוקים מטהרים את האוויר המזוהם ומסייעים לאיכות חיים טובה.
ג. בימינו מתגוררים אנשים רבים בערים גדולות שבהן שטחים עירוניים צפופים.
ד. השטחים הירוקים הפתוחים שבקרבת השטחים הבנויים מטהרים את האוויר.
ה. המדינה צריכה לעודד פעילויות קרבה לטבע ולסביבה.

שאלה 3

- א. נכון ב. לא נכון ג. נכון ד. נכון ה. לא נכון

שאלה 4

- א. העצים וריאות האדם.
ב. מילת הדימוי : כמו
ג. התכונה המשותפת : שניהם מסננים את האוויר ומיצרים את החמצן.

שאלה 5

א. מסננים ב. נפלט ג. האוויר ד. הפנאי

שאלה 6

א. לריאות הירקות ב. לערים ג. הרבה ד. מטרה

ידע לשוני

שאלה 1

- א. איש מתגורר בעיר גדולה שבה שטח עירוני.
ב. השטח הירוק שבקרבת השטח הבנוי מטהר את האוויר.
ג. התושב יכול לבלות את שעת הפנאי שלו קרוב לבית.
ד. כביש, ככר, מרכז קניות ועוד.

שאלה 2

א. מסננים ב. מתגוררים ג. מוקפים ד. מטהרים ה. נפלט

שאלה 3

יחיד	רבים
שעת הפנאי	שעות פנאי
מרכז קניות	מרכזי קניות
בן אדם	בני אדם
פעילות ספורט	פעילויות ספורט
מסיבת סיום	מסיבות סיום

התייחסות לטקסט: טיול בשמורת טבע (עמ' 77)

פתיח השיעור

צפייה בסרטון

מומלץ לפתוח את השיעור בצפייה בסרטון על שמורת טבע "עין אפק" בקישור הבא.:

<https://www.youtube.com/watch?v=k45PnrySN4E>

לאחר הצפייה בסרטון לשאול את התלמידים על הדברים שראו בסרטון: טחנת הקמח, ביצות המים, הגשרים מעל לברכות, ברכות המים, העופות הדגים וכו'.

שיחת הכנה

לנהל שיחה עם התלמידים על הדברים המיוחדים את שמורת טבע.

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. מומלץ להביא לכיתה את מפת ארץ ישראל, התלמידים יסמנו במפה את קיבוץ "עין אפק" ואת שמורת טבע "עין אפק". התלמידים יצינו את שמות הערים הקרובות לעין אפק.

2. לבקש מהתלמידים לחפש באינטרנט שמות שמורות טבע בישראל, ולציין את שמורת הטבע הקרובה ביותר למקום מגוריהם.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. שריף ספר להוריו שהיום למדו על שמורת טבע "עין אפק".
ב. שמורת טבע היא מקום שיש בו צמחים ובעלי חיים מיוחדים.
ג. שריף והוריו טילו בשמורת טבע "עין אפק".
ד. כל בני המשפחה השתתפו בהכנות: שריף הביא צידנית ועזר לאימא להכין כריכים ופירות, אמיר עזר לאבא למלא מים במימיות, עפאף הביאה למכונית שקית מלאה בצעצועים.
ה. הם ראו הרבה פרחים יפים: כלניות אדומות, לבנות וסגולות, רקפות ורודות וסביונים צהובים. הם ראו גם עופות ודגים למיניהם.
ו. שריף מנע מעפאף לקטוף רקפת, כי רקפת היא פרח מוגן ואסור לקטוף אותו.
ז. שמורת טבע החולה. שמורת טבע ארבל, שמורת טבע הגלבוה.

שאלה 2

- א. מקום
ב. פרחים, לצוד.
ג. מסומנים
ד. בשמורת
ה. בהכנות
ו. צידנית

שאלה 3

שפרעם, קריית ביאליק, עכו.

שאלה 4

- א. עופות ב. גמל ג. אגס ד. צפת

שאלה 5

מותר לעשות בשמורת טבע	אסור לעשות בשמורת טבע
מותר לטייל בשמורת טבע.	אסור לקטוף פרחים
מותר ללכת רק בשבילים מסומנים.	אסור לצוד עופות ובעלי חיים.

שאלה 7

- א. נכנסו, יצאו
- ב. נכנסו
- ג. נכנסו, בכניסה

שאלה 8

- א. לצמחים ולבעלי חיים.
- ב. יפה מאוד
- ג. מותר
- ד. אחרי
- ה. שמלה

ידע לשוני

שאלה 1

- א. נכנסו ב. עזר ג. רצתה ד. נפגשו ה. אמרו

שאלה 2

- א. שמורת טבע, בעלי חיים.
- ב. נשמור, ייעלמו.
- ג. לצמחים ובעלי חיים מיוחדים.
- ד. שמורה.

שאלה 3

יחיד	רבים
שמורת טבע יפה	שמורות טבע יפות
בעל חיים מוגן	בעלי חיים מוגנים
בית ספר רחוק	בתי ספר רחוקים
צמח בר	צמחי בר

התייחסות לטקסט: המרווה (الميروية) (עמ' 82)

פתיח השיעור

מומלץ להביא לכיתה מגדירי צמחי בר, לחפש במגדירים ולקרוא על צמח המרווה.

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. לבקש מהתלמידים להביא לכיתה עלי מרווה, להכין בכיתה חליטת תה עם עלי מרווה ולתת לתלמידים לטעום את החליטה.

הערה:

המורה הוא שמכין חליטת תה עם עלי מרווה, אין לאפשר לתלמידים להתקרב לאש או למים הרותחים.

2. לבקש מהתלמידים לחפש באינטרנט חומר על התכונות המרפאות של עלי המרווה, להעתיק את החומר למחברת בין 3-4 שורות, ולקרוא את החומר שכתבו בפני התלמידים בכיתה.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. העלים של צמח המרווה ארוכים וצבעם אפור ירוק, הפרחים בצבע ורוד וסגול.
ב. לצבע המרווה הרבה תכונות של ריפוי וחיטוי.
ג. דלקת גרון, שפעת, צרבת ועצירות.
ד. חליטת תה עם עלי מרווה מפחיתה את רמת הסוכר בדם, יעילה גם לטיפול במצבים של דלקת גרון והורדת חום.
ה. מריחת תמצית של עלי מרווה על פצעים פתוחים מחטאת את הפצעים ומרפאת אותם.
ו. משתמשים בעלי מרווה במטבח כצמח לתיבול, עלי המרווה מוסיפים טעם תזונתי מיוחד למאכלים.
ז. צמח המרווה שייך למשפחת השפתניים, זהו צמח רב שנתי.

שאלה 2

- א. לא נכון ב. נכון ג. לא נכון ד. נכון ה. לא נכון

שאלה 3

- א. המרווה הוא צמח מרפא רב שנתי.
ב. ענפי הצמח מכוסים בשערות צמחיות דחוסות.
ג. חליטת תה עם עלי מרווה יעילה מאוד לבריאות.
ד. הריח הנעים המתנדף מן הנר מטהר את חדרי הבית.
ה. מריחת תמצית עלי מרווה על פצעים פתוחים מחטאת את הפצעים.

שאלה 4

דלקת	التهاب
שעלת	سعال
צרבת	حرقة
סכרת	سكري
צהבת	صفري
נזלת	زكام

שאלה 6

דקלים

שאלה 7

א. צפופות

ב. الماكثون

ג. הוספה

ד. מגדילה

ה. פ.ח.ת

ידע לשוני

שאלה 1

א. תפקיד של הוספה.

ב. תפקיד של פירוט.

ג. בעיות עיקול – בעיית עיקול

ד. לחליטת תה עם עלי מרווה.

עלי המרווה- עלה המרווה.

שאלה 2

צ.ר.ב	צָרְבָת
ד.ל.ק	דִּלְקָת
צ.ה.ב	צִהְבָת
ע.ק.מ	עִקְמָת
נ.ז.ל	נִזְלָת
ח.צ.ב	חִצְבָת

התייחסות לטקסט: דלי המים הסדוק (עמ' 89)

פתיח הטקסט

ניבוי הטקסט

מומלץ לפתוח את השיעור באסטרטגית הניבוי, לנבא את תוכן הטקסט על-פי רמזי תוכן: הכותרת, הציור המצורף, פתיח הטקסט.

שאלות:

על-פי האיור המצורף לסיפור, מיהו הדלי הסדוק?

איך ידעתם?

מי יותר כבד הדלי הסדוק או הדלי השלם?

מה עושה האדם שמופיע באיור?

על-פי פתיח הסיפור, ממה התפרנס הזקן הסיני?

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. פעילות לפי שיטת S.T.A.R.
(Story reading and retelling)

התלמידים ישבו בצורת מעגל, יקראו את הסיפור ואחר כך יספרו אותו בעל-פה ברצף. תלמיד אחד אומר משפט, תלמיד אחר ממשיך במשפט נוסף מהסיפור על-פי רצף האירועים.

2. לבקש מהתלמידים לחבר מלים מאותיות מלות הכותרת:
"דלי המים הסדוק"

דוגמאות: מילים קסדה ליד קל ימים דיסק יד וכו'.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. האיש הזקן חי בסין.
ב. האיש הזקן התפרנס משאיבת מים מן המעיין ומכירתם לאנשים שבכפר.
ג. דלי אחד היה חדש ומושלם ושמר את כל כמות המים שבתוכו ואילו הדלי השני היה ישן, יש בו סדק והמים נזלו ממנו לאורך כל הדרך.
ד. הדלי הסדוק הרגיש מבוש ואומלל בשל חוסר יכולתו לשמור את כל כמות המים שבתוכו.
ה. הדלי הסדוק אמר לזקן שהוא מתבייש בעצמו, כי הוא מספק רק חצי מכמות המים והחצי השני נוזל סתם לצדי הדרך.
ו. הסיני הזקן הסביר לדלי הסדוק, כי רק בצד שלו השביל מלא פרחים ולא בצד של הדלי השני. הוא השקה יום יום בדרך הביתה את הפרחים שבצד לו.
ז. הדלי הסדוק מיצג בחברה האנושית את האדם שמנצל את החיסרון שבו והופך אותו ליתרון.
דגמה:

שאלה 2

ב ה א ד ג

שאלה 3

אומלל מבוש מרירות הצטער

שאלה 4

- א. הדלי הסדוק הרגיש מבוש ואמלל.
ב. מחר אראה לך את הפרחים היפים הפורחים בצד השביל.
ג. הדלי השני היה ישן והיה בו סדק.
ד. הצטער האיש הזקן לשמע את דברי הדלי האומלל.
ה. הוא הניח על כתפיו מוט ארוך ובשני קצותיו תלויים שני דליים.

שאלה 5

- א. צריך לנצל את החיסרון שבנו ולהפוך אותו ליתרון.
ב. לא יכול לשמור את כל כמות המים שבו.
ג. עצוב
ד. שם
ה. סיפור משל

שאלה 6

א. התפרנס ב. כתפיו ג. הרגיש ד. פנה ה. לקשט

שאלה 7

א. פנה אמר
ב. אני
ג. נוזל
ד. כי

שאלה 8

ההפך	המלה
חסר	מושלם
קנה	מכר
חדש	ישן
שמח	אומלל
ריק	מלא
לקח	הניח

שאלה 9

הרגשה מרגיש רגש מרגש

ידע לשוני

שאלה 1

דבור עקיף	דבור ישיר
הזקן אמר לדלי, שהוא השקה את הפרחים שבצדי הדרך.	הזקן אמר לדלי: "אתה השקית את הפרחים שבצדי הדרך."
הדלי הסדוק אמר לזקן, שהוא מרגיש עצוב ואיננו שמח בעבודתו.	הדלי הסדוק אמר לזקן: "אני מרגיש עצוב ואינני שמח בעבודתי."

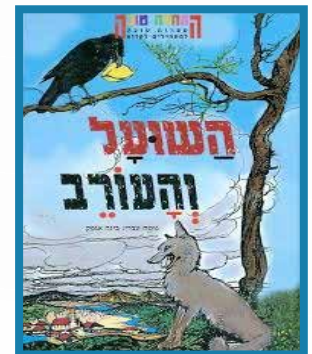
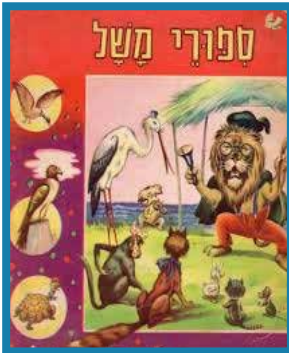
שאלה 3

פְּרָחִים שְׁאֵת הַשְּׁקִיתָ יוֹם-יוֹם בְּדֶרֶךְ הַבֵּיתָה.
פְּרָחִים שְׁאֵתָם הַשְּׁקִיתָם יוֹם-יוֹם בְּדֶרֶךְ הַבֵּיתָה.
פְּרָחִים שְׁאֵתָן הַשְּׁקִיתָן יוֹם-יוֹם בְּדֶרֶךְ הַבֵּיתָה.

התייחסות לטקסט: כוחן של מילים (עמ' 94)

פתיח השיעור

מומלץ לפתוח את השיעור בהצגת ספרי משל בפני התלמידים בכיתה.
דוגמאות:

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. פעילות לפי שיטת S.T.A.R.
(Story reading and retelling)
התלמידים יישבו בצורת מעגל, יקראו את הסיפור ואחר כך יספרו אותו בעל-פה ברצף. תלמיד אחד אומר משפט, תלמיד אחר ממשיך במשפט נוסף מהסיפור על-פי רצף האירועים.
2. לבקש מהתלמידים לחבר מילים מעודדות ולכתוב אותן בטושים על שמיניות בריסטולים:
דוגמאות: כל הכבוד - יישר כוח - אתם גיבורים - קדימה - אתם תצליחו בסוף – עבודה מצוינת וכו'.
לבקש מהתלמידים להדביק את הבריסטולים על הלוח ולקרוא אותן בפני התלמידים בכיתה.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. להקת הצפרדעים יצאה לטייל ביער.
ב. שתי הצפרדעים נפלו לתוך בור עמוק מאוד.
ג. הצפרדעים שהתאספו סביב הבאר יעצו לשתי הצפרדעים שנפלו שחבל להן להתאמץ, כי אין להן שום סיכוי לצאת מהבור בחיים.
ד. אחת הצפרדעים שהייתה בתחתית הבור שמעה בעצתן של הצפרדעים, אפסו כוחותיה והיא נכנעה ומתה בקרקעית הבור.
ה. הצפרדע השנייה לא שמעה בעצתן של הצפרדעים, היא המשיכה לנסות כדי לצאת מהבור.
ו. הצפרדע השנייה המשיכה לנסות לצאת מהבור, היא קפצה חזק ובסופו של דבר היא נתרה ניתור חזק והצליחה לצאת החוצה מהבור.
ז. הצפרדע השנייה הייתה חרשת והיא פירשה את קריאותיהן של הצפרדעים שמחוץ לבור כקריאות עידוד.

שאלה 2

קדימה, אתן חזקות, תקפצו חזק.

שאלה 3

ב ה ו א ד ג

שאלה 4

- א. יצאה
ב. בור
ג. סיכוי
ד. הסכימו
ה. השנייה

שאלה 5

המלה	ההפך
סוף	התחלה
חזק	חלש
חיים	מוות
לצאת	להיכנס
המשיכה	הפסיקה
הצליחה	נכשלה
אין	יש

שאלה 6

התוצאה	הסבה
אחת הצפרדעים שמעה בעצתן, אפסו כוחותיה והיא נכנעה ומתה בקרקעית הבור.	הצפרדעים שמחוץ לבור המשיכו לצעק ולסמן בידיים לצפרדעים שנפלו, שאין להן סיכוי לצאת מהבור בחיים.
בסופו של דבר, היא נתרה נתור חזק והצליחה לצאת החוצה מהבור.	הצפרדע השנייה המשיכה לנסות לצאת מן הבור.

שאלה 7

- א. מילים טובות מעודדות, מילים רעות הורסות.
- ב. קפצה
- ג. לצפרדעים שנפלו לבור.
- ד. לצפרדע
- ה. נגוד
- ו. א.ס.פ

ידע לשוני

שאלה 1

- א. נחשבות- הווה
- ב. נרגשות- הווה
- ג. נכנעה – עבר
- ד. (אין)
- ה. (אין)

שאלה 2

- א. (נ.ת.ר) ב. (כ.נ.ע) ג. (נ.פ.ל) ד. (ר.ג.ש) ה. (ח.ש.ב)

התייחסות לטקסט: ראש הכפר והאישה החכמה (עמ' 100)

פתיח השיעור

טרום קריאה

מומלץ לפתוח את השיעור בשאלות טרום קריאה:
על-פי הכותרת, מי הן הדמויות המרכזיות בטקסט?
מה מייחד את הדמויות האלה?
בסוף הטקסט כתוב, שראש הכפר שלח לאישה החכמה מאה דינרים ושק מלא שעורה.
לדעתכם, מדוע שלח ראש הכפר לאישה החכמה את המתנות האלה?

הצעות לפעילויות בשיעור:

קריאה בתחנות:

1. המורה קורא את הטקסט ועוצר בתחנה אחת שמעוררת סקרנות כדי לדעת את ההמשך.
המורה מבקש מהתלמידים לדמיין ולספר: מה קורה אחר כך?
המורה ממשיך אחר כך בקריאה ועוצר בעוד תחנה שמעוררת סקרנות ומבקש מהתלמידים לספר: מה קורה אחר כך?
המורה ממשיך בקריאה ועוצר בתחנות עד סוף הטקסט.

כתיבת פיסקה

2. המורה יבקש מהתלמידים לכתוב פיסקה-סוף אחר לסיפור.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. בסיפור שלוש דמויות: ראש הכפר, האישה החכמה, העוזרים של ראש הכפר.
ב. ראש הכפר רצה לבדוק את חוכמת האישה הענייה.
ג. האישה החכמה צריכה לדעת כמה גרגרי חיטה יש בתוך השק.
ד. האישה החכמה הכניסה את השק עם הסוס לביתה, לאחר כמה דקות מסרה לעוזרים את הסוס בלי השק ובקשה מהם שיגידו למלך, מספר גרגרי החיטה שבתוך השק. זהה למספר השערות שיש בזנב של הסוס שלו.
ו. התשובה של האישה לראש הכפר מוכיחה את החוכמה שלה: "מספר גרגרי החיטה שבשק זהה למספר השערות בזנב של הסוס שלך."

שאלה 2

- א. ראש הכפר
ב. האישה החכמה
ג. לעוזרים של ראש הכפר
ד. לאישה הענייה
ה. ראש הכפר

שאלה 3

- א. חכמה
ב. היא ענתה תשובה מתוחכמת לראש הכפר.
ג. התרגש מאוד
ד. בפנים
ה. קבלה
ו. טיפשה

שאלה 4

ב ג ה ו א ד

שאלה 5

- א. לא נכון
ב. נכון
ג. נכון
ד. לא נכון
ה. לא נכון

שאלה 6

- א. זאת אישה
ב. זה סוס
ג. זה שק
ד. זאת מתנה
ה. זה כפר

ידע לשוני

שאלה 1

- א. האישה אמרה לעוזרים, שיכניסו את השק עם הסוס לביתה ויחכו לה בחוץ.

שאלה 2

- א. אנחנו רוצים לבדוק את החכמה של הנשים האלה.
ב. הם העמיסו על הסוסים שלהם שקים מלאים גרגרי שעורה.
ג. בערים השכנות גרות נשים עניות וחכמות מאוד.
ד. שמעו ראשי הכפר את התשובות של הנשים.

שאלה 3

- א. רוצה
ב. ספור
ג. תאמר
ד. יצאה
ה. אמרו

התייחסות לטקסט: המסננות של סוקרטס (עמ' 105)

פתיח השיעור

מצגת

מומלץ שהמורה יכין מצגת על תמונות של מסננות.

דוגמאות:

מסנן מים

מסנן אוויר

לבקש מהתלמידים לקרוא את שמות המסננות שבמצגת.
לשאול את התלמידים על השימוש של המסננות שבמצגת.

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. פעילות לפי שיטת S.T.A.R

(Story reading and retailing)

התלמידים יישבו בצורת מעגל, יקראו את הסיפור ואחר כך יספרו אותו בעל-פה ברצף. תלמיד אחד אומר משפט, תלמיד אחר ממשיך במשפט נוסף מהסיפור על - פי רצף האירועים.

2. משחק הטלפון השבור :

המורה אומר הודעה מסוימת לאחד התלמידים, ומבקש ממנו שיעביר את ההודעה לאחד החברים בכיתה. כל תלמיד שמקבל את ההודעה מעביר אותה לתלמיד האחר. אחרון התלמידים יספר בפני התלמידים את ההודעה שקבל. עושים השוואה בין ההודעה הראשונה של המורה לבין ההודעה שקבל התלמיד האחרון.

מטרת משחק זה, כדי להסביר לתלמידים שלא להאמין לכל שמועה.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. אדם אחד רצה לספר לסוקרטס, איך החבר שלו מתנהג.
ב. תשובת סוקרטס לאדם הייתה: "האם העברת את הדברים שאתה רוצה לספר לי דרך שלוש המסננות?"
ג. המסננת הראשונה היא מסננת האמת, בודקים בה הדבר שרוצים לספר הוא אמת.
ד. המסננת השנייה היא מסננת המידה הטובה, בודקים בה אם הדבר שרוצים לספר הוא דבר טוב.
ה. המסננת השלישית היא מסננת התועלת, בודקים בה אם הדבר שרוצים לספר יש בו תועלת.
ו. לפי דעת סוקרטס, לפני שמעבירים מידע מסוים צריכים לבדוק אם המידע הזה הוא אמת, טוב ומועיל.
ז. בסוף הסיפור הציע סוקרטס לאדם, שאם הדבר שאתה רוצה לספר הוא לא אמת, לא טוב ולא מועיל אז עדיף לשכוח את הדבר ולא לספר אותו.

שאלה 2

- התשובה: "לא" השיב האיש, "לרע המזל הדברים אינם טובים כלל וכלל."
השאלה: האם מה שאתה רוצה לספר לי הוא דבר טוב?
התשובה: "תועלת לא ממש" השיב האיש.
השאלה: האם יש תועלת בדברים שאתה רוצה כל כך לספר לי?

שאלה 3

ב ד ה ג ו א

שאלה 4

סוקרטס

- א. האם העברת את הדברים שאתה רוצה לספר לי דרך שלש המסננות?
ב. האם בדקת אם מה שאתה רוצה לספר לי הוא אמת?
ג. האם מה שאתה רוצה לספר לי הוא דבר טוב?
ד. האם יש תועלת בדברים שאתה רוצה לספר לי?
ה. בוא נבדוק בכל זאת את המסננת השלישית.
ו. אני מציע לך לשכוח את הספור כלו.

האדם

- א. שמע, סוקרטס, אני חייב לספר לך איך חברך מתנהג.
ב. "לא", השיב האיש, "רק שמעתי שמספרים את זה."
ג. לרע המזל, הדברים, הדברים אינם טובים כלל וכלל.
ד. "תועלת? לא ממש השיב האיש."

התייחסות לטקסט: מעשים טובים (עמ' 109)

פתיח השיעור

ניבוי הטקסט

מומלץ לפתוח את השיעור בניבוי הטקסט על - פי רמזי תוכן : כותרת, איור ופתיח הטקסט.

שאלות ניבוי :

על- פי הכותרת, מהו נושא הטקסט?

על- פי האיור המצורף לכותרת, מהו המעשה הטוב שמסופר עליו בטקסט?

על- פי פתיח הטקסט, מי הן הדמויות שעושות מעשים טובים?

אילו מעשים טובים אחרים אתם מצפים לקרוא עליהם בטקסט?

הצעות לפעילויות בשיעור:

התלמידים יישבו בצורת מעגל, וכל אחד יספר על מעשה טוב שעשה.

התלמידים יספרו גם, איך הרגישו לאחר המעשה הטוב שעשו?

2. צפייה בסרטון

התלמידים יצפו בסרטון על מעשים טובים בקישור הבא :

<https://www.youtube.com/watch?v=bmAW5IXWLUk>

לאחר הצפייה בסרטון, לשאול את התלמידים על המעשים הטובים שהופיעו בסרטון.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. יש בסיפור חמש דמויות.
ב. סבתא בקשה מנכדיה שיספר כל אחד מהם על מעשה טוב שעשה.
ג. המעשה הטוב שעשה רמי, כשהלך ברחוב, ראה קליפת בננה על המדרכה, הרים את הקליפה ושם אותה בפח האשפה.
ד. המעשה הטוב שעשה סמיר, כשהלך לבית הספר ראה בדרכו עוור מגשש במקלו בקצה המדרכה, הוא ניגש אליו ועזר לו לחצות את הכביש.
ה. המעשה הטוב שעשתה מנאל, היא ראתה בגן צב מוטל על גבו, ניגשה והרימה אותו.
ו. סבתא בקשה מסבא שיהיה השופט ויבחר את המעשה הטוב ביותר שעשו הנכדים.
ז. המעשה הטוב בעיני סבא, הוא המעשה שיש בו כוונה טובה.

שאלה 2

- א. ניגשתי והרמתי אותו.
ב. הרמתי את הקליפה ושמתי אותה בפח האשפה.
ג. ועזרתי לו לחצות את הכביש.

שאלה 3

המילה הנרדפת	המילה
שבחה	הללה
לעבור	לחצות
תפסתי	אחזתי
נשאתי	הרמתי
זבל	אשפה

שאלה 4

- א. סמיר ב. סבתא ג. מנאל ד. סבא ה. רמי

שאלה 5

- א. איזה
ב. אתה
ג. פנתה, שאלה, עשית, חשב, ספר, הלכתי, ראיתי, מגשש, איחזתי, עזרתי.
ג. פנתה

שאלה 6

התעצלו התבטל	ישב באפס מעשה
יזם\פעל	עשה מעשה
התעשר	עשה הון
נהנה	עשה חיים
התפרסם	עשה היסטוריה

ידע לשוני

שאלה 1

א. יספר, יקבל.

ב. רמי

ג. איזה

ד. אִמְרָה סְבִיבָה לְנִכְדֶּיהָ: "יִסְפֵּר נָא כָּל אֶחָד מֵכֶם אֵיזָה מַעֲשֵׂה טוֹב עָשָׂה, וּבַעַל הַמַּעֲשֵׂה הַטוֹב בְּיוֹתֵר יִקְבֹּל מִתְנָה. כְּמִי, אֵיזָה מַעֲשֵׂה טוֹב עָשִׂיתָ?"

שאלה 2

א. כְּמִי אָמַר, כִּשְׁהַלֵּךְ בְּרִחוּב, רֹאה קִלְפֹת בְּנָנָה עַל הַמְדָּרְכָה.

ב. מִנָּאֵל אִמְרָה, שְׂרֵאתָה בְּגֵן צָב קָטָן מְטֵל עַל גִּבּוֹ, נִגְשָׁה וְהִרִימָה אוֹתוֹ.

שאלה 3

א. יאמר ב. לומד ג. פנתה ד. נתנה ה. אשמח

שאלה 4

היא ראתה בגן צב קטן מוטל על גבו.

התייחסות לטקסט: הפסקת חשמל (עמ' 114)

פתיח השיעור

טרום קריאה

מומלץ לפתוח את השיעור בשאלות טרום קריאה:
מה קורה למכשירי החשמל בבית כאשר יש הפסקת חשמל?
מהם מכשירי החשמל שבבית שלכם?
איזה מכשיר חשמל הכי נחוץ לכם? הסבירו.
מה אתם עושים כאשר יש הפסקת חשמל.
לדעתכם, האם זה טוב או רע כאשר יש הפסקת חשמל? הסבירו.

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. מומלץ שהמורה יכין מצגת: תמונות של מכשירי החשמל בבית, התלמידים יציינו את שם המכשיר החשמל ויציינו גם את השימוש בו.
דוגמאות:

2. התלמידים ישבו בצורת מעגל וכל אחד יספר איך הוא מעביר את הזמן בשעות הלילה או כאשר יש הפסקת חשמל.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. המנורות, המחשב, הטלויזיה.
ב. בזמן הפסקת החשמל כולם התיישבו במיטה של ההורים, ספרו סיפורים מפחידים בחושך ושרו שירים מצחיקים והתחממו מתחת לשמיכה.
ג. הדוברת בשיר הייתה שמחה בזמן הפסקת החשמל, כי היא אמרה בסוף השיר: "הלוואי שגם מחר תהיה הפסקת חשמל."
ד. לפני הפסקת החשמל, הדוברת בשיר הכינה שיעורים, אימא שלה כתבה במחשב, אבא שלה קרא בעיתון ואחותה צפתה בטלויזיה.
ה. הדוברת בשיר אמרה, הלוואי שגם מחר תהייה הפסקת חשמל כי היה שמח לשבת יחד עם בני המשפחה בחושך בלי חשמל.

שאלה 2

ג, ב, ה, א, ד

שאלה 3

א. עיתון ב. חשמל ג. מחשב ד. הורים ה. רחוב

שאלה 4

א. לא נכון ב. לא נכון ג. נכון ד. נכון ה. לא נכון

שאלה 5

א. נדלקו ב. חושך ג. שום דבר ד. נגוד ה. פעם אחרת ו. פ.ס.ק

ידע לשוני

שאלה 1

א. הוא ב. הן ג. היא ד. אני ה. אנחנו

שאלה 2

א. נדלק ב. תהיה ג. מחשב

שאלה 3

יחיד	רבים
היא לא כתבה במחשב	הן לא כתבו במחשב
אני לא הכנתי שיעורים	אנחנו לא הכנו שיעורים
ספרתי סיפור מפחיד	ספרנו סיפורים מפחידים
שרתי שיר מצחיק	שרנו שירים מצחיקים

התייחסות לטקסט: כובע הקסמים (עמ' 118)

פתיח השיעור

האזנה לשיר

מומלץ שהתלמידים יאזינו לשיר, קיים ביצוע לשיר בקישור הבא:

<https://www.youtube.com/watch?v=LGhdW7FVZeA>

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. מומלץ שהתלמידים יביאו לכיתה כובעים, נוצות צבעוניות, סרטים צבעוניים, נייר קרפ, מספריים, נייר דבק וכו'.
התלמידים יקשטו את הכובעים שלהם בצורה אסתטית.
2. התלמידים יכתבו על פתקים משאלות וידביקו את המשאלות לכובעים שלהם.
התלמידים יקראו את המשאלות בכיתה.
3. לבקש מהתלמידים לחבר מילים מהאותיות: **כ ו ב ע ק ס מ י ס**.
דוגמאות: מים קוסם כיס בקע סמים וכו'.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. המשאלה הראשונה של הילדה, שכובע הקסמים יהפוך אותה לילדה גדולה.
- ב. הילדה רוצה להיות גדולה כדי שכולם יסתכלו עליה ביראה וכבוד ואימא לא תגיד לה בערב לכי לישון, ואבא לא יגער בה שלא תתערב בשיחת הגדולים.
- ג. המשאלה השנייה של הילדה שהכובע יהיה לאנייה והילדה תפליג בה לבד למדינות רחוקות ולאיים רחוקים.
- ד. הילדה רוצה להפליג לבד באנייה כדי להוכיח להורים ולחברים שהיא גדולה וחזקה.
- ה. הילדה רוצה להביא מתנות לחברים מהמדינות שבקרה בהן, כדי שיאמינו לה שהיא בקרה במדינות אלה ושלא יעזו להגיד שהיא בודה סיפורי כזב.
- ו. הילדה סבלה אצל הוריה מהתנהגות אימא ואבא שלה, אימא אומרת לה בערב לכי לישון ואבא צועק עליה שלא תתערב בשיחת הגדולים.
- ז. "אימא בערב כבר לא תאמר לכי לישון כבר מאוחר."
- ואבא לא עוד יגער במילים "אל תתערבי בשיחת הגדולים."
- וכשאדבר יקשיבו כולם, כי אני הגדולה בכל העולם.

שאלה 2

- א. נכון ב. לא נכון ג. נכון ד. לא נכון ה. נכון

שאלה 3

התנהגות ההורים	התנהגות החברים
אימא אומרת לה בערב לכי לישון כבר מאוחר ואבא צועק עליה שלא תתערב בשיחת הגדולים.	החברים לא מאמינים לדבריה שלה ואומרים לה שהיא בודה סיפורי כזב.

שאלה 4

- א. מפליגה ב. טס ג. נוסע ד. נוסעת

שאלה 7

- א. מציאות
- ב. דמיון
- ג. דמיון
- ד. מציאות
- ה. דמיון
- ו. דמיון
- ז. דמיון
- ח. מציאות

שאלה 8

המילה הנרדפת	המילה
תכף	מיד
פחד	יראה
יצעק	יגער
יאזינו	יקשיבו
שקר	כזב

שאלה 9

- א. ים
- ב. נוצה
- ג. ערב
- ד. עצב

ידע לשוני

שאלה 1

- א. הווה
- ב. הווה
- ג. עתיד
- ד. עתיד

שאלה 2

- א. כובע
- ב. יבין, ידע, יהיה.
- ג. אומר לו: "כובע, הפיתה שוב!"

שאלה 3

- א. לכי
- ב. יגער
- ג. יקשיבו
- ד. קופץ

התייחסות לטקסט: בואו נאמין (עמ' 123)

פתיח השיעור

האזנה לשיר

מומלץ שהתלמידים יאזינו לשיר, קיים ביצוע לשיר בקישור הבא:

<https://www.youtube.com/watch?v=CWirvP4CYl4>

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. התלמידים יכתבו מילים של ערכים על בריסטולים.
דוגמאות: סבלנות, סובלנות, כבוד הדדי, שיתוף פעולה, עזרה, אהבה, הקשבה, נאמנות, צדק, יושר וכו'.
התלמידים ידביקו את הבריסטולים על הלוח.
המורה יבקש מהתלמידים לחבר משפטים על הערכים שכתבו.
2. לבקש מהתלמידים לחבר משפטים שמתחילים בצירוף המילים: בואו נאמין.
דוגמה: בואו נאמין בעולם של שלום.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. בשיר ששה בתים ובכל בית ארבע שורות.
 ב. בואו נאמין בעולם טוב יותר.
 ג. בואו נאמין בעולם טוב יותר של כבוד הדדי ושל יחד, שנקום אל בוקר חדש ואחר ונחיה בשלום, לא עוד פחד.
 ד. (יותר- נתגבר) (ביחד – פחד) (פעולה – תפילה) (לבנו – שבינו) (יותר – ואחר) (יחד – פחד) (לביני – הפנימי) (השאר – ויקר) (לבבות- לקוות) (בידינו – ואצלנו) (יותר – ואחר) (יחד – פחד).
 ה. הדובר בשיר חולם על עולם טוב יותר שאפשר לחיות בו ביחד.
 ו. הערכים שנזכרו בבית השני: שיתוף פעולה, הבנת האחר, הקשבה לאחר התחשבות האחד בשני ותפילה למען השלום.
 ז. התקווה של המשורר שנחיה ביחד בכבוד הדדי ושנקום אל בוקר חדש ואחר ונחיה בשלום ולא בפחד.

שאלה 2

בית 1	בית 2	בית 3	בית 4	בית 5
קבלת האחר	הקשבה לאחר	כבוד הדדי	הקשבה לאחר	קרוב לבבות

שאלה 3

- המוען: הדובר בשיר
 הנמען: פנייה באופן כללי לאנשים שבעולם.
 הבקשה של המוען: שנאמין בעולם טוב יותר, עולם של שלום שאפשר לחיות בו ביחד.

שאלה 4

- א. לחיות ב. בשיתוף ג. פחד ד. להקשיב ה. הדדי

שאלה 6

ההפך	המילה
נפסיק	נמשיך
זול	יקר
ישן	חדש
נסגור	נפתח
לבד	ביחד
פחות	יותר
מלחמה	שלום

שאלה 7

התפלל	נשא תפלה
הסתכל	נשא עיניו
נאם	נשא דברים
התחתן	נשא אישה
הצליחו השיג את המטרה	נשא פרי
השתתף עזר	נשא בנטל

ידע לשוני

שאלה 1

א. נמצא ב. בואו ג. נאמין ד. הוא

שאלה 2

הפעל	נקבל	נתגבר	נקשיב	נאמין	נפתח	נמשיך
השרש	ק.ב.ל	ג.ב.ר	ק.ש.ב	א.מ.ג	פ.ת.ח	מ.ש.כ

שאלה 3

א. כל הפעלים בזמן עתיד
ב. כל הפעלים שייכים לשם הגוף אנחנו.

שאלה 4

אני	אנחנו
אפתח	נפתח
אקשיב	נקשיב
אבין	נבין
אמשיך	נמשיך
אקבל	נקבל
אתגבר	נתגבר

התייחסות לטקסט: ריצה על הליכון או בחוץ? (עמ' 129)

פתיח השיעור

טרום קריאה

שאלות טרום קריאה:

מי מכם עושה ספורט?

איזה סוג ספורט אתם עושים?

למי יש הליכון בבית?

מי מכם חושב שהריצה על הליכון יותר טובה מהליכה בחוץ? הסבירו.

מי מכם חושב שהריצה בחוץ יותר טובה מהריצה על הליכון? הסבירו.

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. מומלץ שהתלמידים יצפו בסרטון "טכניקות לשיפור הריצה" בקישור:

<https://www.youtube.com/watch?v=wmQR4LYSTzw>

לאחר הצפייה בסרטון לשאול את התלמידים על הטכניקות שלמדו מהסרטון לשיפור איכות הריצה.

2. מומלץ שהמורה יכין מצגת: תמונות של משחקי ספורט וישאל את התלמידים על שמות המשחקים שמופעים במצגת.

דוגמאות:

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. לפי הפסקה הראשונה, אנשים רבים מעדיפים לרוץ על הליכון.
- ב. האנשים שמעדיפים לרוץ על הליכון טוענים שהריצה על הליכון עדיפה על פני ריצה בחוץ כי היא טובה ונוחה יותר.
- ג. שני יתרונות לריצה על הליכון: 1. ריצה על הליכון מתבצעת בסביבה קבועה. 2. מזג האוויר אינו גורם מפריע לריצה.
- ד. ריצה על הליכון נחשבת לבטוחה יותר כי יש אפשרות להאט או להגביר את מהירות הריצה בלחיצה על כפתור והיא קלה יותר עבור מפרקי הגוף, כי היא מפחיתה את העומס על המפרקים ואת הסיכון לפציעות.
- ו. שני יתרונות לריצה בחוץ:
1. ריצה בחוץ מאתגרת ומהנה יותר מריצה על הליכון משום שיש אפשרות לגוון במקומות הריצה.
2. ריצה בחוץ דורשת יותר חמצן ושורפת יותר קלוריות, מה שהופך אותה לטובה ויעילה יותר לגוף.
- ז. המחבר ממליץ לקוראים, שכל אחד יבחר את הריצה המועדפת עליו העיקר שנמשיך לעסוק בספורט.

שאלה 2

- א. לא נכון ב. נכון ג. נכון ד. לא נכון ה. נכון

שאלה 3

- א. ונוחה יותר.
- ב. את מהירות הריצה בלחיצה על כפתור.
- ג. את העומס על המפרקים ואת הסיכון לפציעות.
- ד. מאתגרת ומהנה יותר מהריצה על הליכון.
- ה. שנמשיך לרוץ ולעסוק בספורט.

שאלה 4

הטענה של המחבר	הטענה של האנשים המעדיפים ריצה בחוץ	הטענה של האנשים המעדיפים ריצה על הליכון
כל אחד יבחר את הריצה המועדפת עליו, אך העיקר שנמשיך לרוץ ולעסוק בספורט.	הריצה בחוץ מאתגרת ומהנה יותר מהריצה על הליכון.	הריצה על הליכון טובה ונוחה יותר מהריצה בחוץ.

שאלה 5

- א. ריצה בחוץ ב. ריצה על הליכון ג. ריצה על הליכון
- ד. ריצה בחוץ ה. ריצה על הליכון

שאלה 6

- א. משום ש, כי, כמו כן
- ב. הוספה
- ג. להאטו להגביר
- ד. ה.ל.כ
- ה. בחוץ

שאלה 7

ההפך	המלה
להאט	להגביר
מזיקה	יעילה
נפסיק	נמשיך
בפנים	בחוץ
מסוכנת	בטוחה
משעממת	מאתגרת

שאלה 8

- א. טקסט טיעון

ידע לשוני

שאלה 1

- א. מעדיפים
- ב. מפחיתה
- ג. מתבצעת
- ד. דורשת
- ה. יבחר

שאלה 2

- א. לריצה על הליכון.
- ב. לאנשים שמעדיפים ריצה על הליכון.
- ג. מעדיפים, מתבצעת, קבועה, גורם.

שאלה 3

- א. (על) ב. (ב) ג. (את) ד. (עם)

התייחסות לטקסט: כן לארוחת בוקר (עמ' 135)

פתיח השיעור

מצגת

מומלץ שהמורה יכין מצגת תמונות של מאכלים לארוחת בוקר בריאה.

המורה ישאל את התלמידים על שמות המאכלים המופיעים במצגת, על הרכיבים של מאכלים אלה, ועל חשיבותם התזונתית שלהם.

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. מומלץ שהמורה יארגן עם התלמידים ארוחת בוקר משותפת בכיתה. התלמידים יביאו מהבית מצרכים של ארוחת בוקר בריאה, כמו: ירקות, שמן זית, אבו קדו, גבינות וכו'. התלמידים יכינו ארוחת בוקר בריאה בכיתה ויאכלו יחד.
הערה: אין לתת לתלמידים להשתמש בסכינים כדי לחתוך ירקות. מומלץ שהתלמידים יביאו מהבית ירקות קצוצים.
2. התלמידים ישבו בצורת מעגל וכל אחד יספר על ארוחת הבוקר שלו. תלמידים שלא אוכלים ארוחת בוקר יסבירו אם הם השתכנעו וברצונם להתחיל לאכול ארוחת בוקר.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. הטענה של המחבר שמרבית האוכלוסייה אינה מקפידה לאכול ארוחת בוקר מדי יום.
- ב. מרבית האוכלוסייה אינה מקפידה לאכול ארוחת בוקר, כי חלק מהם בגלל חוסר זמן וחוסר תחושת רעב בבוקר ואחרים בגלל הטענה שארוחת בוקר פותחת את בתאבון לאכילת יתר במהלך היום.
- ג. ארוחת בוקר גורמת לעודף משקל לפי טענת האנשים המדלגים על ארוחת בוקר כי היא פותחת את התיאבון לאכילת יתר.
- ד. המחקרים שבדקו את השפעת ארוחת בוקר על הגוף גילו שארוחת בוקר אינה פותחת את התיאבון לאכילת יתר ואינה מעלה את המשקל, להפך היא מונעת רעב חזק ומקטינה את הסיכוי לאכילה רבה ובלתי נשלטת.
- ה. לארוחת הבוקר חשיבות גבוהה בתפקוד הפיזי של האדם, בזמן השינה רמת הסוכר והאנרגיה בגוף יורדת, וארוחת בוקר מחזירה את האנרגיה הדרושה לתפקוד בגוף והמוח.
- ו. ארוחת בוקר תורמת לשיפור התיפקוד המוחי של האדם. תלמידים שאוכלים ארוחת בוקר נראים מרוכזים יותר בלימודים והציונים שלהם גבוהים.
- ז. המסקנה של המחבר מהטקסט, שמומלץ להתרגל לאכול מדי יום ארוחת בוקר.

שאלה 2

- א. לא נכון
- ב. נכון
- ג. נכון
- ד. לא נכון
- ה. נכון

שאלה 3

הפרוש	המילה
حبوب	דגנים
كربوهيدرات	פחמימות
بروتينات	חלבונים
دهون صحية	שומנים בריאים

שאלה 4

- א. דגנים
- ב. פחמימות
- ג. חלבונים
- ד. שומנים בריאים

שאלה 5

- א. מקפידה
- ב. התיאבון
- ג. הפיזי
- ד. יורדת
- ה. ארוחת

שאלה 6

המסקנה של המחבר בסוף הטקסט	שני נימוקים בעד ונגד אכילת ארוחת בוקר	הטענה של המחבר
מומלץ להתרגל לאכול מדי יום ארוחת בוקר.	בעד : ארוחת בוקר מונעת רעב חזק ומקטינה את הסיכוי לאכילה רבה ובלתי נשלטת. ארוחת בוקר תורמת לשיפור התפקוד המוחי של האדם. נגד : ארוחת בוקר פותחת את התיאבון לאכילת יתר במהלך היום וגורמת לעודף משקל.	מרבית האוכלוסייה אינה מקפידה לאכול ארוחת בוקר מדי יום.

שאלה 7

- א. לאכול ארוחת בוקר עשירה ומזינה.
- ב. ניגוד
- ג. לארוחת בוקר
- ד. הרגשה
- ה. גופני
- ו. נמוכים

ידע לשוני

שאלה 1

- א. תורמת
- ב. צורכים
- ג. גורמת
- ד. יודעת

שאלה 2

- א. מקפידה
- ב. מקטינה
- ג. נראים

התייחסות לטקסט: מי הברז (עמ' 140)

פתיח השיעור

מדרש תמונה

המורה יציג בפני התלמידים שתי תמונות, אחת של מים מינרלים ואחת של מי ברז.

המורה ישאל את התלמידים, מה הם רואים בתמונה הראשונה ובתמונה השנייה. המורה יפתח שיחה מקדימה: מה אתם מעדיפים לשתות, מים מינרלים או מי ברז? הסבירו.

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. התלמידים יצפו בסרטון על מפעל מים מינרלים בקישור הבא:

<https://www.youtube.com/watch?v=otfZyxByfRQ>

המורה ישאל את התלמידים על תהליך יצור המים המינרלים כפי שבא בסרטון.

2. התלמידים יתחלקו לקבוצות, וכל קבוצה תכתוב הצעות לחיסכון במים. כל קבוצה תבחר בנציג שיציג את העבודה שלה בפני התלמידים בכיתה.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. אנו משתמשים במי הברז לצרכים שונים: לשתייה, לרחיצה, לשטיפת כלים, להשקיית גנות ולצרכים נוספים אחרים.
- ב. מקורות המים הלאומיים בישראל הם הכנרת ומי התהום.
- ג. לפני שמגיעים המים אל הצרכן הם עוברים תהליך של סינון והוספת מינרלים שונים.
- ד. השאלה שמעסיקה את הציבור בישראל: האם להשתמש במי הברז לשתייה או להוציא עשרות אלפי שקלים על מים מינרלים לשתייה?
- ה. משרד הבריאות מעודד שתיית מי ברז, כי מי הברז טובים לשתייה ואין כל יתרון בריאותי לשתיית מים מינרלים על פני מי הברז.
- ו. איכות מי הברז בישראל גבוהה באופן יחסי משאר המדינות בעולם.
- ז. כדי לשפר את איכות מי השתייה, הקימה לאחרונה חברת מקורות מפעל מהגדולים מסוגו בעולם לסינון ולטהור מי השתייה.

שאלה 3

- א. מי הברז עוברים מסלול ארוך עד הגעתם אלינו.
- ב. ישראל נמצאת בין המדינות הראשונות בעולם באיכות מי השתייה.
- ג. המים נשאבים ממקורות המים הלאומיים בישראל.
- ד. אין כל יתרון בריאותי לשתיית המים המינרלים על פני מי הברז.
- ה. המים עוברים תהליך של סנון והוספת מינרלים שונים.

שאלה 4

- א. נכון ב. נכון ג. לא נכון ד. לא נכון ה. לא נכון

שאלה 5

- א. משרד הבריאות - מי השתייה.
- ב. יש יתרון בריאותי לשתיית מים מינרלים.
- ג. יתרון
- ד. מצאו - נמצאת

שאלה 7

המשמעות	הפתגם
שתק	מלא פיו מים
אי אפשר לסבול עוד	הגיעו מים עד נפש
ממש דומות	כשתי טיפות מים
מהומה גדולה על דבר קטן	סערה בכוס מים
דבר שעובר מהר ולא נשאר ממנו כלום	כקצף על פני מים
עשה טובות לבני אדם	שלח לחמך על פני מים

שאלה 8

המלה	ההפך
ארץ	קצר
הראשונות	האחרונות
הוציא	הכניס
חיוני	מיותר
יתרון	חסרון
תמיד	לפעמים

ידע לשוני

שאלה 1

א. נשאבים ב. נשאלת ג. נמצאת ד. נבדקים

שאלה 2

הפעל	נשאבים	נשאלת	נמצאת	נבדקים
השרש	ש.א.ב	ש.א.ל	מ.צ.א	ב.ד.ק

שאלה 3

נִשְׁאָב	נשאבת	נשאבים	נשאבות
נשאל	נִשְׁאָלָה	נשאלים	נשאלות
נמצא	נמצאת	נִמְצָאִים	נמצאות
נבדק	נבדקת	נבדקים	נבדקות

שאלה 4

- סימן הפיסוק נקודתיים מציין פירוט.
- מדי יום.
- משתמשים.

התייחסות לטקסט: חג החנוכה (עמ' 146)

פתיח השיעור

מדרש תמונה

המורה יציג בפני התלמידים תמונה של חנוכייה וסופגניות וישאל את התלמידים על הדברים שמופיעים בתמונה.

דוגמה:

טרום קריאה

המורה ישאל את התלמידים שאלות הכנה לטקסט:

מה עושים היהודים בחג החנוכה?

מה שם העוגיות שמכינים בחג החנוכה?

כמה נרות יש בחנוכייה?

כמה נרות מדליקים בכל יום?

מדוע מדליקים נרות בחג החנוכה?

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. התלמידים יתחלקו לקבוצות ויחפשו מידע באינטרנט על בית המקדש:

מי בנה את בית המקדש בפעם הראשונה?

מי הרס אותו?

מי בנה את בית המקדש בפעם השנייה?

מי הרס אותו בפעם השנייה?

באיזו עיר הוקם בית המקדש?

האם בית המקדש קיים היום?

2. כל קבוצה תבחר בנציג שיציג את התוצר של קבוצתו בפני התלמידים בכיתה.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. ארץ ישראל נכבשה בידי היוונים.
ב. היוונים האמינו בפסלים.
ג. כאשר כבשו היוונים את ארץ ישראל, הם הרסו את המזבח בבית המקדש והעמידו שם את פסליהם.
ד. מתתיהו הכוהן הוא שהנהיג את המרד נגד היוונים.
ה. כאשר נצחו היהודים את היוונים הם נכנסו אל בית המקדש, טהרו אותו ובנו את המזבח מחדש.
ו. הנס שקרה בבית המקדש, שכמות השמן הקטנה בפך השמן הספיקה להדליק את מנורת בית המקדש לשמונה ימים ושמונה לילות.
ז. בחג החנוכה מקיימים היהודים מנהגים רבים, כמו הדלקת נרות חנוכה סמוך לשקיעת החמה, הכנת ממתקים, כמו סופגניות ולביבות ומתן דמי חנוכה וצדקה.

שאלה 2

- א. לא נכון
ב. לא נכון
ג. נכון
ד. לא נכון
ה. נכון

שאלה 3

- ב ד ג ה א

שאלה 4

- א. להדליק הדליקו
ב. ליהודים
ד. ימים לילות.

שאלה 5

- א. כבשו
ב. הרסו
ג. היהודים
ד. נצחו
ה. הספיקה

שאלה 6

ההפך	המלה
בנה	הרס
שחרר	כבש
הסכים	סרב
שלום	מלחמה
זריחת החמה	שקיעה החמה
כבה	הדליק

שאלה 8

חנוכייה

ידע לשוני

שאלה 1

המלה	מלחמות	חג	מנורה	מנהגים	מערה
כנוי הרמז	אלה	זה	זוֹזֵאת	אלה	זוֹזֵאת

שאלה 2

מערה עמוקה ורחוקה	מערות עמוקות ורחוקות
מנהג טוב וחשוב	מנהגים טובים וחשובים
סופגנייה מתוקה וטעימה	סופגניות מתוקות וטעימות
מלחמה קשה ומפחידה	מלחמות קשות ומפחידות

התייחסות לטקסט: רמדאן כרים (עמ' 151) (מומלץ ללמד טקסט זה בחודש רמדאן)

פתיח השיעור

טרום קריאה

המורה ישאל את התלמידים שאלות מקדימות לטקסט, טרום קריאה:

- באיזה חודש המוסלמים צמים?
- מمتי ועד מתי צמים המוסלמים בכל יום?
- מה נוהגים המוסלמים לעשות בחודש רמדאן?
- איזה חג חל לאחר תום הצום?
- אילו ממתקים נוהגים המוסלמים לאכול לאחר סעודת "שבירת הצום"?
- ספרו על מנהגים חברתיים בחודש רמדאן.

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. התלמידים ישבו בצורת מעגל בכיתה וכל אחד יספר בפני התלמידים על ההכנות שלהם לקראת סעודת "שבירת הצום".
2. לבקש מהתלמידים לחבר מילים מהאותיות: **רמדאן כרים**
דוגמאות: אדם אדר כאן איכר מיס וכו'.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. המוסלמים צמים בחודש רמדאן.
ב. המוסלמים צמים החל מעלות השחר ועד שקיעת החמה.
ג. המוסלמים נוטלים את ארוחת ה"סחור" לפני תחילת הצום.
ד. תפקיד ה"מוסחראתי" היה, להעיר את האנשים משנתם לסעודת ה"סחור".
ה. המוסלמים אוכלים את ארוחת שבירת הצום כאשר קולו של "המואזין" מכריז על שבירת הצום.
ו. המוסלמים נוהגים לאכול בחודש רמדאן כנאפה, זלאביה, קטאיף וכו'.
ז. המוסלמים נוהגים בחודש רמדאן להתפלל במסגדים, לקרוא פסוקים מהקוראן ולשבח את האל.

שאלה 2

העדות	الشهادة
התפילה	الصلاة
הצדקה	الزكاة
הצום	الصوم
העלייה לרגל	الحج

שאלה 3

המלה	המלה הנרדפת
סעודה	ארוחה
הכריז	הודיע
חמה	שמש
לשבח	להלל
רחובות	כבישים

שאלה 5

- א. השחר
ב. להעיר
ג. ממתקים
ד. להתפלל
ה. לבקר

שאלה 4

החדשים בלוח ההג'רי	
רמזאן	9
שעבאן	8
דו אל-קעדה	11
רג'ב	7
דו אל-חג'ה	12
צפר	2
רביע אל-תאני	4
מחרם	1
ג'ומאדא אל-תאני	6
רביע אל-אול	3
ג'ומאדא אל-אולא	5
שואל	10

שאלה 6

- א. הוא: לצום הם: למוסלמים היא: סעודת שחרית
 ב. עמודי האסלאם שעות הבוקר
 ג. האחרונה
 ד. לסעוד סעודת

ידע לשוני

שאלה 1

- א. נוהגים ב. היה ג. מתופף ד. מכריז ה. מתאספים

שאלה 2

- א. עד ב. בין ג. על ד. את ה. ב

שאלה 3

מבריק

שאלה 4

מקדש

התייחסות לטקסט: חג הבשורה אצל הנוצרים (עמ' 156)

פתיח השיעור

מדרש תמונה

המורה יבקש מהתלמידים להסתכל בתמונה המצורפת לטקסט ושאל אותם על התמונה:

- מה שם העיר המופיעה בתמונה?
- מה שם הכנסייה המופיעה בתמונה?
- תארו את הכנסייה המופיעה בתמונה?

טרום קריאה

- המורה ישאל את התלמידים שאלות מקדימות לטקסט- טרום קריאה:
- מדוע העיר נצרת נחשבת לעיר קדושה אצל הנוצרים?
 - מדוע קראו לכנסייה שבה בשם "כנסיית הבשורה"?
 - באיזה תאריך חוגגים הנוצרים את חג הבשורה?
 - מדוע חוגגים הנוצרים את חג הבשורה?

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. לחלק את התלמידים לקבוצות עניין:
 - קבוצה 1: תחפש מידע על המקומות המסחריים בנצרת.
 - קבוצה 2: תחפש מידע על מוסדות החינוך בנצרת.
 - קבוצה 3: תחפש מידע על המקומות הקדושים בנצרת.
 - קבוצה 4: תחפש מידע על התושבים בנצרת.
 - קבוצה 5: תחפש מידע על האתרים ההיסטוריים בנצרת.
- כל קבוצה בוחרת בנציג שיציג את התוצר של קבוצתו בפני התלמידים בכיתה.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. הנוצרים חוגגים את חג הבשורה בעשרים וחמשה במרס.
- ב. הנוצרים חוגגים את חג הבשורה לזכר הבשורה של המלאך גבריאל למרים התולה.
- ג. המלאך בשר למרים כי היא הרתה מרוח הקודש וכעבור תשעה חודשים היא תלד את ישו המשיח.
- ד. כנסיית הבשורה הוקמה במקום שבו בשר המלאך גבריאל למרים את בשורת לידת המשיח, עליו השלום.
- ה. הנוצרים נוהגים לערוך בחג הבשורה תהלוכה רבת משתתפים אל כנסיית הבשורה בנצרת. בראש התהלוכה צועדים הצופים ואחריהם הכמרים ושאר קהל החוגגים.
- ו. הנוצרים מציינים את חג הבשורה בממתק "סחלב".

שאלה 2

- א. לא נכון ב. נכון ג. נכון ד. לא נכון ה. נכון

שאלה 3

המסלמים	הנוצרים	הדרוזים	היהודים
חג אלפטר	חג הבשורה	חג הנביא שועיב	חג הפורים
חג הקורבן (אל-אדחא)	חג המולד	חג הנביא סבלאן	חג החנכה

שאלה 4

החג	העיר
חג הבשורה	נצרת
חג המולד	בית לחם
חג הפסחא	ירושלים

שאלה 5

- א. לנוצרים ב. ציבור ג. הולכים ד. תוצאה ה. קנס

ידע לשוני

שאלה 1

- א. עשרים וחמשה בדצמבר ב. באחד בספטמבר ג. בשלושים ואחד באוגוסט

שאלה 2

- א. התייצב בשר הרתה
- ב. תשעה חודשים
- ג. תלד
- ד. חוגגים

התייחסות לטקסט: חג הנביא סבלאן (עמ' 160)

פתיח השיעור

טרום קריאה

- המורה ישאל את התלמידים שאלות מקדימות על הטקסט, שאלות טרום קריאה:
- מהם החגים הדרוזיים שידועים לכם?
 - איפה נמצא קברו של הנביא שועיב, עליו השלום?
 - באיזה כפר נמצא קברו של הנביא סבלאן?
 - מה ידוע לכם על כפר חורפיש?
 - האם אתם מכירים שמות של כפרים דרוזיים בגליל העליון?
 - מה שם הכפר הדרוזי הקרוב ביותר למקום מגוריכם?

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. התלמידים יתחלקו לקבוצות עניין, כל קבוצה תחפש חומר במחשב על הכפר חורפיש, כדלקמן:

- קבוצה 1: האיזור הגיאוגרפי של הכפר חורפיש.
- קבוצה 2: מקום הנביא סבלאן בכפר חורפיש.
- קבוצה 3: התושבים בכפר חורפיש.
- קבוצה 4: אתרי התיירות בכפר חורפיש.
- קבוצה 5: פרנסת התושבים בכפר חורפיש.

כל קבוצה תבחר בנציג שיציג את התוצר של קבוצתו בפני התלמידים בכיתה.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. מקאם הנביא סבלאן שייך לעדה הדרוזית.
ב. מקאם הנביא שועיב, עליו השלום.
ג. התכונה שהייתה מאפיינת את הנביא סבלאן היא חיי הצניעות והקדשת החיים למען אלוהים.
ד. חג הנביא סבלאן חל בעשרה בספטמבר.
ו. הדרוזים מברכים איש רעהו במילים: "זיארה מקבולה".
ז. הדרוזים נוהגים לעלות לקבר הנביא סבלאן הנמצא סמוך לכפר חורפיש, מתפללים במקום, עורכים טקסים דתיים ונוודרים נדרים.

שאלה 2

- א. לא נכון ב. נכון ג. לא נכון ד. לא נכון ה. נכון

שאלה 3

- א. בחשיבותו אצל העדה הדרוזית.
ב. בתאריך 10 בספטמבר.
ג. סמוך לכפר חורפיש.
ד. בברכת "זיארה מקבולה".
ה. את סיפור חיי הצניעות של הנביא סבלאן.

שאלה 4

- א. סחי'נין ב. חג הנביא שועיב ג. רמדאן ד. חג החנוכה ה. כפרים

שאלה 5

- א. אלפי משפחות. ב. הוספה ג. צניעות ד. שם

שאלה 6

אזור הגליל העליון	אזור הכרמל
חורפיש	דליית אלכרמל
בית ג'ין	עוספיה
כפר סמיע	

ידע לשוני

שאלה 1

- א. עליו השלום
- ב. השני
- ג. למקאם הנביא סבלאן
- ד. קרני חיטין

שאלה 2

עשרה בספטמבר.

שאלה 3

בימים אלה הדרוזים מכבדים את זכרו של הנביא סבלאן.

שאלה 4

כמו כן, מתקיימת באתר הקבר הצגה הממחישה את ספור חיי הצניעות של הנביא סבלאן.

שאלה 5

נמצא

שאלה 6

מגיעים, מתפללים, עורכים, נודרים.

התייחסות לטקסט: סכנת הנרגילה (עמ' 163)

פתיח השיעור

טרום קריאה

מומלץ לפתוח את השיעור בשאלות טרום קריאה:

- האם עישון הנרגילה מזיק לבריאות? הסבירו.
- האם עישון נרגילה מסוכן יותר מעישון סיגריות? הסבירו.
- מה דעתכם על תופעת העישון בדרך כלל, סיגריות או נרגילה?
- מה הן המחלות שעלולות להיגרם מעישון הנרגילה?
- אם חברכם יציע לכם בעתיד לעשן סיגריות או נרגילה, האם תסכימו לכך, הסבירו.

הצעות לפעילויות בשיעור:

צפייה בסרטון

1. מומלץ שהתלמידים יצפו בסרטון על הסכנות בעישון הנרגילה, בקישור הבא:

<https://www.youtube.com/watch?v=sZy8cUX4YtE>

לאחר הצפייה בסרטון, המורה ישאל את התלמידים על הסכנות בעישון נרגילה כפי שנזכרו בסרטון.

2. שלטי אזהרה

התלמידים יכינו שלטים מבריסטול ויכתבו עליהם אזהרה מפני עישון נרגילה.
דוגמה:

אגת בשקט

הפסיקו לעשן!

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. עישון הנרגילה הוא התופעה הנפוצה היום בקרב בני נוער.
ב. חלק מההורים אינם מתנגדים לעישון הנרגילה כי רואים בה תופעה פופולרית.
ג. עישון נרגילה מסוכן יותר מעישון סיגריות כי עישון נרגילה נמשך זמן יותר מעישון סיגריות. עישון נרגילה אחת שווה לעישון קופסת סיגריות.
ד. מחלת הסרטן, מחלות ריאות, מחלות עור וכו'.
ה. משרד הבריאות מנסה להילחם בתופעת עישון הנרגילה בשיתוף משרד החינוך והאגודה למלחמה בסרטן. משרד הבריאות החליט לחוקק חוק האוסר מכירת סיגריות ומוצרי טבק אחרים לבני נוער מתחת לגיל שבע עשרה.
ו. אסור לעשן בכלל ונרגילה בפרט כי העישון מזיק לבריאות וגורם להרבה מחלות מסוכנות.

שאלה 2

המילה הנרדפת	המילה
שכיחה	נפוצה
עממית	פופולרית
קשה מאוד	חמור
משתדל	מנסה
יפה	נאה

שאלה 3

- א. מעשני הסיגריות מוצרי טבק
ב. ירידה – עלייה מתיר – אוסר קנייה – מכירה מעל – מתחת
ג. שבע עשרה

שאלה 4

- א. מסננים
ב. תופעה
ג. הנזק
ד. סיגריות
ה. התרחבות

שאלה 5

- א. עישון הנרגילה הוא תופעה נפוצה היום בקרב בני נוער.
ב. המים בנרגילה מסננים את הרעלים ולכן היא לא מסוכנת כמו הסיגריות.
ג. המים בנרגילה מוסיפים לחות לעשן, מה שמאפשר חדירה טובה ומהירה יותר של החומרים המזיקים לגוף.

שאלה 6

הניגוד : המראה של הנרגילה נאה, אך היא מסוכנת ביותר.
מלת הניגוד היא : אך

שאלה 7

בשל

שאלה 8

א. העישון מוביל להתמכרות.

ידע לשוני

שאלה 1

- א. הנרגילה המים הנזק
ב. נמשך
ג. לנרגילה

שאלה 2

יחיד	יחידה	רבים	רבות
נְמִשֶּׁךְ	נְמִשְׁכָּה	נְמִשְׁכִּים	נְמִשְׁכוֹת

שאלה 3

- א. לעשן ב. עשן ג. העישון ד. מעושן ה. מעשן

שאלה 4

נמשך נעשו נפגעים

התייחסות לטקסט: סכנת הקעקועים (עמ' 170)

פתיח השיעור

מצגת

מומלץ שהמורה יכין מצגת על תמונות של קעקועים ותמונות של צלקות כתוצאה מקעקועים. המורה יפתח שיחה עם התלמידים על הסכנות של הקעקועים כפי שהופיעו במצגת.

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. התלמידים יכינו שלטים מבריסטול ויכתבו עליהם אזהרה מפני קעקועים.
דוגמה:

2. מומלץ להזמין לכיתה את יועצות בית הספר, או אחות בית הספר כדי שישבירו לתלמידים על הסכנות הכרוכות בעשיית הקעקועים.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. המחלות שעלולות להיגרם כתוצאה מקעקועים הן : דלקת וצלעות בעור, אלרגיה לכל החיים ופגיעה בריאות ובכבד.
- ב. הסכנה בעשיית הקעקועים בגלל החשיפה לזיהומים.
- ג. הזיהום בעשיית הקעקועים נגרם מסביבת העבודה עצמה, כמו : בקבוקי דיו שנשארים פתוחים או חומר הדיו שאינו תקין.
- ד. קשה להסיר את הקעקוע מעל לגוף כי הסרת הקעקוע מסוכנת ומסובכת.
- ה. כדי להקטין את עשיית הקעקועים קבע משרד הבריאות, כי בכל מכון העוסק בקעקועים יוצב שלט בנוסח הבא :
- "קעקועים או נקוב בגוף אינם רצויים מבחינה רפואית, שכן הם עלולים לגרום לכאבים, לזיהומים ולבעיות בריאותיות אחרות."
- ו. המחבר ממליץ לקוראים בסוף הטקסט, שלפני שעושים קעקועים צריך לקחת בחשבון את החשיפה האפשרית לזיהומים ולחומרים המסוכנים ולאחר כך לקבל החלטה נכונה.

שאלה 2

התוצאה	הסיבה
הם התחרטו מאוד על עשיית הקעקוע.	האנשים התקשו להסיר את הקעקוע מעל הגוף
הבחור שעשה קעקוע חלה במחלת זיהום.	המזרק שהשתמשו בו לעשיית הקעקוע לא היה סטרילי
משרד הבריאות הגביר את המודעות לסכנות הקעקועים.	תופעת עשיית הקעקועים התרחבה מאוד

שאלה 3

- א. לא נכון ב. נכון ג. לא נכון ד. לא נכון ה. נכון

שאלה 4

- א. אופנה ב. קל ג. עבודה ד. דיו

שאלה 5

- משרד האוצר משרד החינוך משרד הפנים משרד החוץ משרד הביטחון

שאלה 6

- א. לסכנה ב. בשביל ג. יגמור ד. אתם ה. ג.ב.ר

ידע לשוני

שאלה 1

- א. נמאס
- ב. הציור של הקעקוע.
- ג. לאלה שעשו קעקועים.
- ד. מסִכְנֵת־מִסְבֵּכָה.

שאלה 2

קחו קבלו

שאלה 3

סימני הפיסוק "מירכאות" מציינים ציטוט.

שאלה 4

יחיד	יחידה	רבים	רבות
נְשָׂאֵר	נְשָׂאֵרֶת	נְשָׂאֵרִים	נְשָׂאוֹת

התייחסות לטקסט: תאונות ילדים בבית (עמ' 175)

פתיח השיעור

מדרש תמונה

להציג בפני התלמידים תמונות וציורים של מפגעים בבית ולשאול אותם, מה הם רואים בכל תמונה/ציור.

הצעות לפעילויות בשיעור:

מטלת כתיבה

1. התלמידים יתחלקו לקבוצות, כל קבוצה תכתוב שלושה כללים למניעת תאונות ילדים בבית.

כל קבוצה תבחר בנציג שיציג את התוצר של קבוצתו בפני התלמידים בכיתה.

2. לבקש מהתלמידים לחבר מילים מהאותיות:

ת א ו נ ו ת י ל ד י ס ב ב י ת

דוגמאות: תאנה ליד ידיים אותיות וכו'.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. הבית נתפס בעיני רבים כמקום מוגן ובטוח עבור ילדים.
ב. חלק גדול מהילדים נפגע כתוצאה מתאונות בית, כמו : נפילות, כויות, חנק, הרעלות ועוד.
ג. רוב התאונות של הילדים והתינוקות מתרחשות כאשר אין מבוגר בסביבה, או כאשר אין השגחה על הילדים.
ד. נגרם לילדים ולבני משפחותיהם כתוצאה מהתאונות, נזק פיזי וכלכלי שעלול להיות גדול מאוד ואף בלתי הפיך.
ה. תינוקות קטנים נפגעים כתוצאה מבליעת חפצים קטנים או מכוויות של מכשירי חשמל שונים.
ו. הכוויות של הילדים נגרמות ממכשירי החשמל השונים, כמו : מגהץ, תנור חימום או קומקום מים רותחים.
ז. צריך לשמור את התרופות וחומרי הניקוי במקום בטוח ורחוק מהילדים כדי שהילדים לא יוכלו להשיג אותם ואז להשתמש בהם ולהיפגע.
ח. אסור להשאיר תינוקות וילדים קטנים מתרחצים לבד באמבטיה או בבריכת שחייה ביתית ללא השגחה.
השקעים של החשמל צריכים להיות בגובה תקין כדי שלא יוכלו התינוקות והילדים הקטנים להגיע אליהם.

שאלה 2

درهم وقاية خير من قنطار علاج

שאלה 3

- א. נפגעים ב. הילדים ג. חשמל ד. חדים ה. הניקוי

שאלה 4

- א. גנה ב. שמחה ג. מחשב ד. מכונית ה. מלפפונים

שאלה 5

- א. כאשר אין השגחה על הילדים בבית.
ב. אין להרחיק חפצים חדים מסביבת הילדים.
ג. יש להשאיר תרופות בקרבת ילדים.
ד. הגננת אמרה לאימהות, שיש סכנה ממשחקי ילדים בחול.

שאלה 6

המשמעות	צירוף המילים
במהירות רבה	כהרף עין
הטעיה\אשליה	אחיזת עיניים
הסתכל לעבר	נשא עיניו
בנדיבות	בעין יפה
שיחה חשובה, פנים אל מול פנים	שיחה בארבע עיניים

שאלה 7

א. גדול ב. קורות ג. תועלת ד. הווה

שאלה 9

1 כ	1 מ	ת	ר	ח	ש	ו	6 ת		
2 ו	ו						י		
י	3 ב		3 ת	י	5 נ	ו	ק	ו	ת
ו	4 נ	4 ח			פ				
ת	2 א	ו	נ		י		7 ד		8 מ
	ו		ק		ל		ו		כ
5 פ	ז				6 ה	ו	7 א	י	ש
	נ						ג		י
					8 ב	י	ת		ר

ידע לשוני

שאלה 1

- נתפס, נפגעים.
- הבית, הנתונים.
- סימן הפיסוק נקודתיים מציין פירוט.
- נתונים

שאלה 2

יחיד	יחידה	רבים	רבות
נתפס	נתפסת	נתפסים	נתפסות
נפגע	נפגעת	נפגעים	נפגעות

שאלה 3

- ניגוד
- סיבה
- הוספה
- תוצאה

התייחסות לטקסט: גלישה בטוחה באינטרנט (עמ' 180)

הערה למורה:

ניתן ללמד את הטקסט הזה בשבוע הראשון בחודש פברואר במקביל לשבוע האינטרנט הבטוח במדינה.

פתיח השיעור

טרום קריאה

המורה ישאל את התלמידים שאלות מקדימות על הטקסט, טרום קריאה:

- מה הכוונה בגלישה בטוחה?
- תנו דוגמאות לגלישה בטוחה?
- האם יש גלישה בטוחה וגלישה לא בטוחה?
- מהי גלישה לא בטוחה? תנו דוגמאות.
- לדעתכם, האם האינטרנט הוא דבר טוב ויעיל? הסבירו.
- תנו דוגמאות ליתרונות של האינטרנט?

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. מומלץ שהתלמידים יצפו בסרטונים על כללי הבטיחות באינטרנט בקישור הבא:

<http://www.surfingintime.com/safebrowsing.asp>

לאחר הצפייה בסרטונים לשאול את התלמידים על כללי הזהירות שזכרו בסרטונים.

2. מומלץ להזמין את רכז התקשוב בבית הספר לכיתה כדי להסביר ולהדריך את התלמידים לכללי הגלישה הבטוחה באינטרנט.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. הטכנולוגיה התקדמה בקצב מהיר בתחום התקשורת.
ב. רשת האינטרנט היא אמצעי התקשורת הנפוץ ביותר היום.
ג. ניתן להשתמש היום באינטרנט למטרות שונות: להשגת מידע, להתעדכן בחדשות, לשליחת הודעות בדואר אלקטרוני ולשיח עם חברים בפייס-בוק.
ד. האינטרנט הפך למקור איום והטרדה כי הוא מנוצל במקרים רבים לגרימת עוול לאחרים. הפצת מידע שקרי או הפעלת חרם ולחץ קבוצתי על אחרים.
ה. הפצת מידע שקרי דרך האינטרנט או הפעלת חרם ולחץ קבוצתי על אחרים.
ו. יום האינטרנט הבטוח מתקיים בישראל בתחילת חודש פברואר.
ז. המטרה מקיום יום האינטרנט הבטוח כדי להגביר את המודעות לסכנות השימוש באינטרנט וכדי להדריך את בני הנוער לכללי הגלישה הבטוחה באינטרנט.
ח. שם התוכנה: WEB FILTER מסנן אתרים.

שאלה 2

- א. הטכנולוגיה התקדמה בקצב מהיר בתחום התקשורת.
ב. רשת האינטרנט היא אמצעי התקשורת הנפוץ ביותר היום.
ג. בישראל מתקיים כל שנה יום האינטרנט הבטוח בתחילת חודש פברואר.
ד. האלימות הדיגיטלית דרך האינטרנט מתרחבת ומהווה איום על בני נוער.
ה. מוסדות החינוך ומשטרת ישראל עורכים פעילויות מגוונות לתלמידים ולהורים.

שאלה 3

- א. מהיר ב. קלה ג. שקרי ד. חמור ה. להגביר

שאלה 4

- א. מהיר ובמיוחד בתחום התקשורת.
ב. מידי ומהיר בין אנשים.
ג. איום והטרדה במקום לשרות להעשרה.
ד. מתרחבת ומהווה איום על בני נוער.
ה. יום האינטרנט הבטוח בתחילת חודש פברואר.

שאלה 5

התוצאה	הסיבה
אפשר ליצור קשר בדרכים שונות.	ערוצי התקשורת התרבו
בני נוער רבים סובלים מהטרדה שפוגעת בהם באופן חמור.	האלימות הדיגיטלית דרך האינטרנט מתרחבת
כדי להגביר את המודעות לסכנות השימוש באינטרנט.	בישראל מתקיים כל שנה יום האינטרנט הבטוח

שאלה 6

המילה	ההפך
שקרי	אמיתי
מהיר	איטי
מתרחבת	מצומצמת
להגביר	להפחית
למסר	לקבל

שאלה 7

א. לאינטרנט ב. מתרחבת ג. איום

ידע לשוני

שאלה 1

מילת הניגוד : אך.
ההסבר :

האינטרנט מאפשר חיבור מידי ומהיר בין האנשים. - תכונה חיובית.
האינטרנט מנוצל לגרימת עוול לאנשים. - תכונה שלילית

שאלה 2

א. סובלים

השרש	הזמן	הבנין
ס.ב.ל	הווה	קל

ב. עורכים

השרש	הזמן	הבנין
ע.ר.ב	הווה	קל

ג. יכולים

השרש	הזמן	הבנין
י.כ.ל	הווה	קל

ד. מונעת

השרש	הזמן	הבנין
מ.נ.ע	הווה	קל

שאלה 3

א. כל הפעלים בזמן הווה.
ב. כל הפעלים בבניין קל.

התייחסות לטקסט: בעד או נגד קיצור החופש הגדול (עמ' 186)

פתיח השיעור

שיחה מקדימה

מומלץ לפתוח את השיעור בשיחה מקדימה על הטקסט. לתת הזדמנות לתלמידים לספר על התכניות שלהם לקראת החופש הגדול הקרוב: מקומות בילוי, טיולים, קייטנות, נסיעות, חוגים וכו'.

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. התלמידים יתחלקו לקבוצות וכל קבוצה תכתוב כללים להתנהגות בטוחה בחופש הגדול.
כל קבוצה תבחר בנציג שיציג את התוצר של קבוצתו בפני התלמידים בכיתה.
2. מטלת כתיבה
התלמידים יכתבו משפטים על החופש הגדול שמתחילים במילים: אסור\מותר.

דוגמאות:

אסור לרכוב על אופניים בלי קסדה.
מותר לשחק כדורגל במגרשי ספורט.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. ההצעה שעולה מדי כמה שנים, לקצר שבועיים מהחופש הגדול ולהוסיף במקומם ימי חופשה במהלך השנה.
- ב. התומכים בקיצור החופש הגדול טוענים שכדאי מאוד לקצר את החופש הגדול כי הוא ארוך מדי וטומן בתוכו הרבה סכנות ופגיעות.
- ג. התומכים בקיצור החופש הגדול טוענים שההוצאות הכספיות בחופש הגדול רבות ולא כל הורה יכול לעמוד בנטל הכלכלי הזה.
- ד. המתנגדים לקיצור החופש הגדול טוענים שצריך לשמור על מתכונת החופש הרגילה ולהפוך את החופש לתקופת זמן בטוחה ומהנה.
- ה. צריך להקצות תקציבים מתאימים כדי להבטיח מקומות בלוי ונופש בטוחים לילדים.
- ז. התלמידים משתתפים בחוגים חברתיים וחינוכיים בבית הספר של החופש הגדול.

שאלה 2

- א. לא נכון ב. נכון ג. נכון ד. נכון

שאלה 3

- א. לימודים ב. עבודה ג. יולי ד. בחינות

שאלה 4

- א. מסתיר ב. כספים ג. הכנסות ד. המתנגדים

שאלה 5

הטענה שפותחת את הטקסט	הנימוקים של התומכים בקצור החופש הגדול	הנימוקים של המתנגדים לקצור החופש הגדול
מדי כמה שנים עולה הקריאה לקיצור החופש הגדול.	החופש הגדול ארוך מדי והוא טומן בתוכו הרבה סכנות ופגיעות. ההוצאות הכספיות בחופש הגדול רבות ולא כל הורה יכול לעמוד בנטל הכלכלי הזה.	צריך לשמור על מתכונת החופש הגדול הרגילה ולהפוך את החופש לתקופת זמן בטוחה ומהנה. צריך להקצות תקציבים מתאימים כדי להבטיח מקומות בלוי בטוחים לילדים.

ידע לשוני

שאלה 1

א. עולה ב. טוענים ג. יכול ד. מפעיל ה. משתתפים

שאלה 2

כל הפעלים בזמן הווה.

שאלה 3

יחיד	רבים
השנה האחרונה	השנים האחרונות
החוג החברתי	החוגים החברתיים
השבוע הראשון	השבועות הראשונות
המקום הבטוח	המקומות הבטוחים
הרשות המקומית	הרשויות המקומיות

שאלה 4

מאחד ביולי ועד עשרים ואחד ביולי

התייחסות לטקסט: החופש הגדול- לאה נאור (עמ' 191)

פתיח השיעור

האזנה לשיר

מומלץ לפתוח את השיעור בהאזנה לשיר "החופש הגדול" בקישור הבא:

<https://www.youtube.com/watch?v=l8ywYV7peTw>

הצעות לפעילויות בשיעור:

1. לבקש מהתלמידים לכתוב על בריסטולים משפטים על החופש הגדול שמתחילים במילה "אולי" כמו השורות שפותחות כל בית בשיר.
דוגמה:

אולי אבקר עם חברים בעיר השעשועים בחופש הגדול.

2. לבקש מהתלמידים לחבר מילים מהאותיות: ה ח ו פ ש ה ג ד ו ל
דוגמאות: דגל חול דף דחף לוחכו.

פתרון שאלות

שאלה 1

- א. על-פי הבית הראשון הדובר רוצה לבנות בחופש הגדול ארמון גדול עשוי כולו צדפים וחול.
- ב. על-פי הבית הרביעי הדובר רוצה להעניף עפיפונים בחופש הגדול, הוא רוצה גם ללמוד לשחות.
- ג. כי הקיץ עוד ארוך והחופש עוד ארוך, ואפשר, אם רוצים, להספיק את הכול בחופש הגדול.
- ד. בבית השישי.
- ו. היתרונות של החופש הגדול שהוא ארוך, ואם רוצים, אפשר להספיק לעשות את הכול בחופש הגדול.

שאלה 3

- א. אשקה, אשיר.
- ב. כמו
- ג. לשיר
- ד. واحد ومميز

שאלה 4

המשמעות בערבית	הצירוף של המלה "חפש"
حرية التعبير	חופש ביטוי
حرية التنقل	חופש תנועה
حرية العمل	חופש עסוק
حرية الديانة	חופש דת
حرية الاختيار-الانتخاب	חופש בחירה

שאלה 5

ספריה ספרות ספר מספרה ספרן מספרים

שאלה 6

- א. אני
- ב. קצר
- ג. י.צ.א
- ד. אחסוך

ידע לשוני
שאלה 1

יחיד	רבים
אולי אֶבְנָה אֶרְמוֹן גָּדוֹל	אולי נבנה ארמונות גדולים
אולי אֶשְׁקָה אֶת הַגֶּנֶז	אולי נִשְׁקָה אֶת הַגֶּנֶז
אולי אֶלְמַד סוֹף סוֹף לְשָׁחוֹת	אולי נִלְמַד סוֹף סוֹף לְשָׁחוֹת
אולי אֶקִּים לִי קִיטָּנָה	אולי נִקִּים לָנוּ קִיטָּנוֹת
אולי אֶשִׁיר לִי שִׁיר אֶחָד	אולי נִשִּׁיר לָנוּ שִׁירִים אֶחָדִים
אולי אֶשְׁכֵּב לִי סֵתֶם בְּצֵל	אולי נִשְׁכֵּב לָנוּ סֵתֶם בְּצֵל

שאלה 2

אתה תבנה ארמון גדול.
את תבני ארמון גדול.
הוא יבנה ארמון גדול.
היא תבנה ארמון גדול.

שאלה 3

הפעל	אֶשְׁכֵּב	אֶשֵׁב	אֶמְצֵא	אֶבְנֶה	אֶנִּסֶה
השרש	ש.כ.ב	י.ש.ב	מ.צ.א	ב.נ.ה	נ.ס.ה

שאלה 4

א. כל הפעלים בזמן עתיד.
ב. כל הפעלים שייכים לשם הגוף : אני.

הנחיות למורים - יחידת הבנת הנשמע

יחידת הבנת הנשמע מבוססת על ההאזנה לטקסט שבתקליטור, הבנת הטקסט הנשמע ומילוי ההוראות בכתב בספר על-פי ההנחיות הבאות:

התלמידים מאזינים לטקסט פעמיים:

א. האזנה פסיבית.

ב. האזנה אקטיבית.

האזנה פסיבית: התלמידים יאזינו לטקסט וינסו להבין במהלך ההאזנה את תוכן הטקסט, כמו: המקום, הזמן, הדמויות וכו'.

הכנה להאזנה השנייה, האזנה אקטיבית.

המורה יוודא שכל התלמידים הצליחו להאזין לטקסט במהלך ההאזנה הראשונה, על ידי שאלות כלליות על הטקסט.

עיון במטלות הבנת הנשמע

המורה יבקש מהתלמידים לעיין במטלות הבנת הנשמע שבספר, וידאג שכל התלמידים יבינו את המטלות.

האזנה אקטיבית: התלמידים יאזינו לטקסט, וינסו לענות על שאלות הבנת הנשמע במהלך ההאזנה. ראוי לציין ששאלות הבנת הנשמע ביחידות ההאזנה הן קלות ומבוססות על הידע הגלוי בטקסט.

תלמידים שלא יספיקו לפתור את שאלות הבנת הנשמע במהלך ההאזנה, יוכלו להשלים את התשובות לאחר ההאזנה.
(מצורף למדריך למורה, תקליטור האזנה)

קטעי הבנת הנשמע

מצורף למדריך תקליטור שמכיל את הטקסטים הבאים:

1. מגדל אייפל
2. ראש הכפר והאישה החכמה
3. טיגריס
4. לאכול כדי לגדול
5. הכנרת
6. המוח והלשון

ראוי לציין שהטקסטים הנ"ל אינם מופיעים בספר הלימוד. רק המטלות של הטקסטים מופיעות ביחידת הבנת הנשמע. התלמידים מאזינים לטקסטים ופותרים את המטלות על - פי ההנחיות.